

K 5/2011 vp

**POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
SUOMEN VALTUUSKUNTA**

TOIMINTAKERTOMUS
2010

HELSINKI 2011

ISSN 1237-0584

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2011

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
Suomen valtuuskunta

Eduskunnalle

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta antaa oheisen kertomuksen neuvoston toiminnasta vuonna 2010. Kertomuksessa selostetaan neuvoston 62. istuntoa, joka pidettiin Reykjavikissa 2.–4. marraskuuta. Lisäksi esitetään katsaus neuvoston ja Suomen valtuuskunnan yleiseen toimintaan vuoden aikana.

Helsingissä 19. huhtikuuta 2011

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan puolesta

Paavo Arhinmäki
puheenjohtaja

Greta Lobiniva
sihteeri

S I S Ä L L Y S

<p>1 PAINOPISTEALUEET..... 7</p> <p>Turvallisuus, hyvinvointi ja kulttuuri..... 7</p> <p>Meri, ympäristö ja energia..... 8</p> <p>Kansainväliset suhteet 8</p> <p>Globalisaatio 9</p> <p>Yhteistyöbudjetti 9</p> <p>Pohjoismaisen yhteistyön kehittäminen 9</p> <p>2 SUOMEN VALTUUSKUNTA 11</p> <p>2.1 Jäsenet 11</p> <p>2.2 Jäsenyydet puheenjohtajistossa, valiokunnissa ja komiteoissa 12</p> <p>2.3 Toiminta 12</p> <p>Rajaesteet..... 12</p> <p>Pohjoismainen budjetti ja Suomen puheenjohtajuusohjelma..... 13</p> <p>Neuvoston ja ministerineuvoston tiedotustoiminta 13</p> <p>Nuorisopoliittikkojen näkemykset 14</p> <p>Seminaarit..... 14</p> <p>3 NEUVOSTON 62. ISTUNTO REYKJAVIKISSA..... 15</p> <p>Yleistä 15</p> <p>Pohjoismainen huippukokous 15</p> <p>Yleiskeskustelu 16</p> <p>Rajaesteet..... 17</p> <p>Ulko- ja puolustuspoliittisen yhteistyön syventäminen 17</p> <p>Suomen puheenjohtajuusohjelma 2011 18</p> <p>4 PUHEENJOHTAJISTO JA VALIOKUNNAT 19</p> <p>4.1 Puheenjohtajisto..... 19</p> <p>Globalisaatiotyö 19</p> <p>Ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö 20</p> <p>Kuluttajayhteistyö..... 21</p> <p>Pohjoismaisen yhteistyön kehittäminen 21</p>	<p>Yhteistyöbudjetti 22</p> <p>Puheenjohtajiston esitykset 22</p> <p>Kansainvälinen yhteistyö..... 22</p> <p>4.2 Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta... 25</p> <p>Koulutus, osaaminen ja yrittäjyys 25</p> <p>Koulutus ja tutkimus..... 25</p> <p>Kulttuuria kouluihin..... 26</p> <p>Pohjoismainen kulttuurikanava.... 26</p> <p>Pohjoismainen kulttuurifestivaali . 27</p> <p>4.3 Hyvinvointivaliokunta..... 27</p> <p>Ikääntyneiden hyvä elämänlaatu . 27</p> <p>Terveystieteiden ammatti- henkilöiden rekisteri..... 28</p> <p>Kansanterveyden innovaatio- keskus..... 28</p> <p>4.4 Kansalais- ja kuluttajavalio- kunta.. 28</p> <p>Kuluttajapolitiikka 29</p> <p>Sosiaalipalvelusopimuksen tulkinta..... 29</p> <p>Tasa-arvopolitiikka..... 30</p> <p>Pohjoismainen panttijärjestelmä... 30</p> <p>Pankkisiirtojen palvelumaksut 31</p> <p>4.5 Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta..... 31</p> <p>Vaaralliset kemikaalit 31</p> <p>Maa- ja metsätalouspolitiikka 31</p> <p>Ilmasto 32</p> <p>Yhteistyö elinkeinovaliokunnan kanssa 32</p> <p>Lasten ja nuorten ulkoilutoiminta 33</p> <p>Petoeläimet..... 33</p> <p>Muut asiat..... 33</p> <p>4.6 Elinkeinovaliokunta 34</p> <p>Uusiutuvan energian tuotanto..... 34</p> <p>Pohjoismainen panttijärjestelmä... 34</p> <p>Ympäristö- ja meriturvallisuus..... 35</p> <p>Pohjoismaisen tutkimus- ja innovaatioalueen kehittäminen 35</p> <p>Nuorten työelämä ja osaaminen .. 35</p> <p>Kansainväliset rahansiirrot..... 35</p> <p>Terveellinen ruoka 36</p> <p>Muut asiat..... 36</p> <p>4.7 Tarkastuskomitea 36</p>
--	--

5	TIEDOTUS.....	37	Sihteeristöt.....	43
	Mielipidetutkimus	37	Pääministerit.....	43
	Lehtimiesapurahat.....	37	Yhteistyöministerit	43
6	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON		Pohjoismainen yhteistyö-	
	PALKINNOT	39	komitea.....	43
	Kirjallisuuspalkinto Suomeen.....	39	LIITE 1: ESITYKSET, SUOSITUKSET JA	
	Musiikkipalkinto Norjaan	39	SISÄISET PÄÄTÖKSET 2010	44
	Luonto- ja ympäristöpalkinto		Puheenjohtajiston hyväksymät esitykset	
	Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan.....	40	tammi-lokakuussa 2010	44
	Elokuvapalkinto Tanskaan	40	Pohjoismaiden neuvoston 62. istunnossa	
7	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON		hyväksytyt suositukset.....	46
	ORGANISAATIO	41	Päätökset olla ryhtymättä toimenpitei-	
	Yleiskokous.....	41	siin	52
	Puheenjohtajisto.....	41	Asiat kronologisessa numerjärjestyk-	
	Valiokunnat	42	sessä	53
	Tarkastuskomitea	42	LIITE 2: ISTUNNON OHJELMA.....	55
	Vaalikomitea	43	LIITE 3: ISTUNNON PÄIVÄJÄRJESTYS..	57
	Valtuuskunnat.....	43		
	Puolueryhmät.....	43		

Puolueiden nimilyhenteet

FS	Frisinnad Samverkan
kd	Suomen Kristillisdemokraatit
kesk	Suomen Keskusta
kok	Kansallinen Kokoomus
lib	Liberalerna på Åland
Obs	Obunden Samling på Åland
ps	Perussuomalaiset
r	Ruotsalainen Kansanpuolue
sd	Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
vas	Vasemmistoliitto
vihr	Vihreä Liitto
ÅC	Åländsk Center

1

PAINOPISTEALUEET

Pohjoismaiden neuvosto on aiemmin julkaissut yksivuotisia työohjelmia, mutta vuodeksi 2009 laadittiin toistaiseksi voimassa oleva puiteohjelma. Puiteohjelman painopistealueet ovat pohjoismaisen hyvinvoinnin vahvistaminen, globalisaatioon vaikuttaminen, Pohjoismaiden välisen liikkuvuuden lisääminen, meriympäristön pelastaminen, sisällön tuominen pohjoiseen ulottuvuuteen sekä pohjoismaisen kieliyhteistyön kehittäminen.

Puiteohjelmaa täydennetään vuotuisella puheenjohtajakauden ohjelmalla, josta vastasi vuonna 2010 Islanti. Islannin painopistealueet olivat turvallisuus, hyvinvointi ja kulttuuri; meri, ympäristö ja energia sekä kansainväliset suhteet. Kaikkiin Pohjoismaihin vaikuttava globalisaatio on lisäksi puheenjohtajuusohjelman läpäisevänä teemana.

Neuvosto hyväksyi toimintavuonna yhteensä 32 suositusta ja esitystä eli Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja Pohjoismaiden hallituksille kohdistettua toimenpidekehotusta. Niistä kerrotaan tarkemmin puheenjohtajiston ja valiokuntien osuuksissa sekä liitteessä 1.

Turvallisuus, hyvinvointi ja kulttuuri

Painopistealueen perustana on Pohjoismaiden yhteinen historia, politiikka ja kulttuuri – mukaan lukien kielellinen yhteenkuuluvuus. Pohjoismaiden kansalaisten tulee voida asua turvallisissa ja demokraattisissa hyvinvointiyhteiskunnissa, ja kansalaisten skandinaavisten kielten osaamista on ylläpidettävä.

Turvallisuus alalla neuvosto seurasi Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön kehittämistä käsittelevän Stoltenbergin raportin toteuttamista. Pää-

huomio oli ennen kaikkea yhteiskunta- ja siviiliturvallisuudessa. Stoltenbergin raportin täydennykseksi saatiin toimintavuonna pohjoismais-balttilaisen yhteistyön syventämistä käsittelevä uusi viisaiden raportti.

Neuvosto hyväksyi ulko- ja turvallisuuspoliittiseen yhteistyöhön liittyvän suosituksen, jossa Pohjoismaiden hallituksia kehoitetaan vauhdittamaan yhteiskuntaturvallisuuteen liittyvän pohjoismaisen yhteistyön vahvistamista Stoltenbergin raportin ehdotusten mukaisesti ja ottamaan huomioon uuden viisaiden raportin ehdotukset Pohjoismaiden ja Baltian maiden välisestä NB8-yhteistyöstä (suositus nro 13).

Turvallisuuteen liittyi myös taloudellisen turvallisuuden edistäminen ja talouskriiseistä saatujen kokemusten hyödyntäminen. Neuvosto kohdisti huomion talouteen muun muassa Reykjavikissa järjestetyssä neuvoston istunnossa, jonka yhteydessä pidetyn huippukokouksen aiheena oli ”Vihreä kasvu – ulospääsy kriisistä”. Lisäksi neuvosto hyväksyi toimintavuonna Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja Pohjoismaiden hallituksille kohdistetut suositukset rahansiirtoveron käyttöön ottamisesta (suositus nro 30) sekä yhteisestä valmistautumisesta tuleviin talouskriiseihin (nro 31).

Hyvinvointialalla neuvosto jatkoi pohjoismaisen rajaestetyön seurantaan. Kansalaisia ja yrityksiä haittaavien raja-esteiden poistaminen eteni jälleen, mutta jäljellä on edelleen monta estettä ja uusia ilmaantuu koko ajan. Varsinkin EU-direktiivien täytäntöönpano luo herkästi uusia rajaesteitä, mihin tulisi kiinnittää nykyistä parempaa huomiota kansallisten parlamenttien lainsäädäntötyössä.

Neuvosto edisti kansalaisten hyvinvointia myös keskittymällä kuluttajien oikeuksia koskevan EU-direktiivin uudistamiseen. Neuvoston edustajat tapasivat EU-parla-

mentissa pohjoismaisia euroedustajia keskustellakseen aiheesta, ja tapaamista pidettiin menestyksenä sekä tulevan yhteistyön että direktiiviehdotukseen vaikuttamisen kannalta. Neuvosto päätyi tapaamisen pohjalta suosittamaan Pohjoismaiden hallituksille, että ne koordinoisivat Pohjoismaille yhtenäistä kantaa direktiiviehdotukseen (esitys nro 6).

Hyvinvoinnin edistämiseen liittyi oleellisesti myös keskustelu pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen tulkinnasta. Tanska on tulkinnut sopimusta eri tavoin kuin muut Pohjoismaat ja palauttanut sosiaalipalveluita tai toimeentulotukea tarvitsevia muiden Pohjoismaiden kansalaisia takaisin kotimaihinsa. Neuvosto hyväksyi aiheesta kaksi suositusta, joista toisessa Tanskaa kehoitetaan lopettamaan nykyinen käytäntö. Toisessa suosituksessa muiden Pohjoismaiden hallituksia kehoitetaan vetoamaan Tanskaan, jotta se tulkitseisi sopimusta samoin kuin nekin Pohjoismaiden kansalaisten yhtäläisten oikeuksien turvaamiseksi (suositukset nro 8 ja nro 9).

Muut Turvallisuus, hyvinvointi ja kulttuuri -painopistealueeseen liittyvät suositukset ja esitykset koskivat yhteispohjoismaisen rekisterin perustamista laillistetuista terveydenhuollon ammattihenkilöistä potilasturvallisuuden edistämiseksi (nro 28), ikääntyneiden hyvää elämänlaatua (nro 26), nuorten työelämää ja osaamista (nro 25), yrittäjyyttä (nro 24), tasa-arvoyhteistyötä (nro 15) sekä pohjoismaisen kulttuurifestivaalin ja -kanavan perustamista (nro 12 ja nro 5).

Meri, ympäristö ja energia

Painopistealueen lähtökohtana on se, että merellä ja rannikkoalueilla harjoitettavan toiminnan tulee olla ympäristön kannalta kestävä. Ilmastomuutoksen ehkäiseminen tulee lisäksi olla kansainvälinen projekti, ja uusiutuvien energianlähteiden käyttöä pitää edistää.

Ympäristöalalla neuvosto seurasi Kööpenhaminan COP15-ilmastokokouksen päätösten edistymistä ja hyväksyi aiheesta Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja Pohjoismaiden hallituksille osoitetut suositukset

(nro 19 ja nro 20). Ne koskivat pohjoismaisen ilmastotyön aloitteita ja kehitysmaiden ilmastohankkeiden rahoittamiseen liittyvän yhteispohjoismaisen panostuksen vahvistamista.

Ympäristöalaa liittyi myös mahdollisen yhteispohjoismaisen panttijärjestelmän perustaminen, jota neuvosto on pitkään selvittänyt. Järjestelmä suojelisi ympäristöä ja hyödyttäisi Pohjoismaiden kuluttajia mahdollistamalla pantin lunastamisen maiden rajoista riippumatta. Neuvosto päätyi istunossaan suosittelemaan Pohjoismaiden hallituksille yhteisen järjestelmän perustamista (suositus nro 16).

Energia-alalla neuvosto edisti uusiutuvien energianlähteiden tutkimusta ja käyttöä muun muassa hyväksymällä Pohjoismaiden ministerineuvostolle osoitetun suosituksen, joka koski selvitystä uusiutuvan energian tuotannon tukijärjestelmien yhtenäistämisestä Pohjoismaissa (suositus nro 21).

Muut Meri, ympäristö ja energia -painopistealueeseen liittyneet esitykset ja suositukset käsitelivät vaarallisia kemikaaleja (nro 1 ja nro 2) sekä pohjoismaisen maaja metsätalouspolitiikan kehittämistä muun muassa ilmastoon ja uusiutuvaan energiaan liittyvien haasteiden pohjalta (nro nro 18).

Kansainväliset suhteet

Neuvosto kehitti toimintavuonna yhteistyötään Pohjoismaiden länsi- ja itänaapureiden sekä näiden alueiden parlamentaaristen järjestöjen kanssa.

Pohjoismaiden neuvosto ja *Baltian yleiskokous* jatkoivat aktiivista yhteistyötään osallistumalla tänäkin vuonna toistensa istuntoihin. Järjestöillä oli myös kaksi yhteistä huippukokousta, joissa keskityttiin tulevaan pohjoismais-balttilaiseen yhteistyöhön. Keskustelujen perustana olivat yhteistä toimintasuunnitelmaa koskeva ehdotus sekä edellä mainittu viisaiden raportti, joka käsittelee pohjoismais-balttilaisen yhteistyön vahvistamista.

Pohjoismaisten ja *venäläisten parlamentaarikkojen* välinen yhteistyö hallitsi monin tavoin Pohjoismaiden neuvoston kansainvälistä toimintaa keväällä 2010. Ohjelmassa oli parlamentaarikkojen opintomatkoja

Pohjoismaihin ja Venäjälle sekä nuorisopoliitikkojen seminaari. Toukokuussa neuvosto kutsui valtionduuman ja liittoneuvoston edustajat pyöreän pöydän keskusteluun Bergeniin. Marraskuussa neuvosto tapasi lisäksi duuman, liittoneuvoston ja Luoteis-Venäjän parlamentaarisen yleiskokouksen (PANWR) edustajia perinteisessä yhteiskokouksessa, joka pidettiin neuvoston istunnon yhteydessä.

Pohjoismaiden neuvosto on jo muutama vuoden ajan luonut yhteyksiä *valkovenäläisiin poliitikkoihin* muun muassa järjestämällä seminaareja, joihin on osallistunut maan parlamentin ja opposition edustajia. Järjestyksessä neljäs seminaari pidettiin maaliskuussa Minskissä, ja asialistalla olivat EU:n Itämeri-strategia sekä pohjoismainen malli. Seminaarien tarkoituksena on tukea Valko-Venäjän demokratiakehitystä edistämällä osapuolten sekä pohjoismaisten ja balttilaisten poliitikkojen välistä vuoropuhelua.

Neuvosto jatkoi aktiivista osallistumistaan *Itämeri-yhteistyöhön*, jonka parlamentaarista toiminnasta sillä on päävastuu. Neuvoston valtuuskunta osallistui Ahvenanmaalla elokuun lopussa pidettyyn Itämeren parlamentaarikkokonferenssiin, joka oli järjestyksessä 19. Konferenssin julkilausuma koski muun muassa Itämeren alueen yhteistyötä, ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuutta; yhdenmukaisesti meripoliittikkaa; rauhaa ja turvallisuutta sekä ihmiskauppaa. Itämeri-parlamentaarikkojen pysyvää komiteaa johti jo toista vuotta edustaja *Christina Gestrin* (r) Pohjoismaiden neuvoston edustajana.

Neuvosto teki toimintavuonna yhteistyötä myös arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean (SCPAR), Beneluxin parlamentin, Brittiläis-irlantilaisen parlamentaarisen yleiskokouksen (BIPA), Länsi-Pohjolan neuvoston, Norden-yhdistysten liiton sekä Pohjoismaiden alkuperäiskansojen järjestöjen kanssa.

Globalisaatio

Neuvosto toi globalisaatioasiat keskiöön jo vuoden 2006 istunnossa ja vuoden 2007 työohjelmassa, minkä jälkeen myös päämi-

nisterit tekivät globalisaatiosta pohjoismaisen päiväjärjestyksen pääaiheen. Pohjoismaiden sopeutuminen ja osallistuminen aikaamme leimaavaan globalisaatiokehitykseen on siten sekä Pohjoismaiden neuvoston että Pohjoismaiden ministerineuvoston tärkeimpiä painopistealueita.

Neuvoston tavoitteena on vaikuttaa pääministerien globalisaatiopanostukseen ja antaa sille konkreettista sisältöä koulutus-, tutkimus-, kehitys-, yrittäjyys- sekä innovointipanostuksilla. Työtä tukee ja linjaa toimintavuonna hyväksytty neuvoston globalisaatiostrategia. Sen painopistealueet ovat hyvinvointi; maahanmuutto, kotoutuminen, työmarkkinat ja monimuotoisuus; innovointi ja tutkimus; uusiutuva energia sekä yrittäjyys ja innovointi koulutusosalalla.

Yhteistyöbudjetti

Neuvoston keskeisiin tehtäviin kuului tänäkin toimintavuonna pohjoismaisen yhteistyöbudjetin linjauksiin vaikuttaminen. Neuvosto pyrki budjettiprosessin aikana varmistamaan raja-alueyhteistyön organisaatioiden kansallisen rahoituksen ja kulluttajapoliittisen yhteistyön priorisoimisen.

Tämänvuotista budjettiprosessia pidettiin onnistuneena, ja neuvoston toiveita oli kuultu. Suurimpana ongelmana on kuitenkin yhä budjettiasiakirjan vaikeaselkoisuus, ja neuvosto on toistuvasti vaatinut budjetin läpinäkyvyyden lisäämistä.

Pohjoismaisen yhteistyön kehittäminen

Toimintavuonna pantiin vireille neuvoston työjärjestyksen uudistamisprosessi. Sen tavoitteena on ennen kaikkea tehdä yhteistyöstä entistä ajankohtaisempaa ja mahdollistaa se, että neuvoston poliitikot voisivat tuoda asialistalle ajankohtaisia aiheita mahdollisimman nopeasti. Muutosehdotusten on määrä tulla käsittelyyn vuoden 2011 istunnossa.

Pohjoismaisen yhteistyön kehittämisestä ja syventämisestä keskusteltiin vuoden aikana laajemminkin. Tästä on paljolti kiittäminen neuvoston ja ministerineuvoston

yhteistä vuosikirjaa, joka käsittelee Pohjoismaiden välisen liittovaltion perustamista. Kirjan on kirjoittanut ruotsalainen yhteiskunnallinen keskustelija *Gunnar Wetterberg*, ja se sai runsaasti mediahuomiota. Neuvosto ja ministerineuvosto teettivät istunnon alla mielipidetutkimuksen, jossa selvitettiin kansalaisten suhtautumista pohjoismaiseen yhteistyöhön ja Pohjoismaiden välisen liittovaltion perustamiseen. Yhteensä 42 prosenttia vastaajista suhtautui tutkimuksessa myönteisesti ajatukseen Pohjoismaiden yhdistymisestä poliittiseksi liittovaltioksi. Vastaajat perustelivat kantaansa

tulevaisuuden hyvinvoinnin varmistamisella ja Pohjoismaiden kansainvälisen vaikutusvallan lisäämisellä.

Vastaajat olivat ylipäätään tyytyväisiä Pohjoismaiden poliittiseen yhteistyöhön, ja pääosa vastaajista toivoi yhteistyön vahvistamista. Yhteistyöhön suhtautui myönteisesti tai hyvin myönteisesti 78 prosenttia vastaajista, ja 56 prosenttia toivoi yhteistyötä lisäävän. Pääosa vastaajista oli lisäksi sitä mieltä, että neuvostossa ja ministerineuvostossa keskustellaan ja päätetään kansalaisten kannalta tärkeitä asioista.

2

SUOMEN VALTUUSKUNTA

2.1 Jäsenet

Suomen valtuuskunnassa on 18 eduskunnan ja kaksi Ahvenanmaan maakuntapäivien valitsemaa jäsentä sekä hallituksen määräämät edustajat. Valtuuskunnalla on asioiden valmistelua ja hallinnollisten asioiden hoitamista varten työvaliokunta, johon kuuluu puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kuusi muuta jäsentä.

Valitut jäsenet

Arhinmäki, Paavo, vas, puheenjohtaja
Autio, Risto, kesk
Eklöw, Raija-Liisa, lib
Feldt-Ranta, Maarit, sd
Gestrin, Christina, r
Kallio, Reijo, sd (12.2. alkaen)
Kallis, Bjarne, kd
Karhuvaara, Arja, kok
Karlström, Fredrik, ObS
Karvo, Ulla, kok
Kuisma, Risto, sd (8.9. alkaen)
Mäkelä, Jukka, kok (18.10. asti)
Niinistö, Ville, vihr
Oinonen, Lauri, kesk
Peltonen, Tuula, sd
Rajala, Lyly, kok, varapuheenjohtaja
Seurujärvi, Janne, kesk
Sihto, Paula, kesk
Söderman, Jacob, sd (11.2. asti)
Tabermann, Tommy, sd (1.7. asti)
Tuomioja, Erkki, sd
Viljanen, Ilkka, kok (9.11. alkaen)
Virolainen, Anne-Mari, kok

Varajäsenet

Ehn, Johan, FS
Heinäluoma, Eero, sd
Järvinen, Heli, vihr
Kaltio-kumpu, Oiva, kesk
Karlsson, Runar, ÅC
Kaunisto, Timo, kesk
Kiuru, Krista, sd
Larikka, Jari, kok
Manninen, Hannes, kesk (11.2. asti)
Pakkanen, Markku, kesk
Pihlajaniemi, Petri, kok
Rauhala, Leena, kd
Salo, Petri, kok
Sasi, Kimmo, kok
Toivakka, Lenita, kok
Uotila, Kari, vas
Valpas, Unto, vas
Viitamies, Pauliina, sd
Vilkuna, Pekka, kesk (12.2. alkaen)
Vistbacka, Raimo, ps
Vuolanne, Antti, sd

Valtuuskunnan työvaliokunta

Arhinmäki, Paavo, vas, puheenjohtaja
Eklöw, Raija-Liisa, lib
Feldt-Ranta, Maarit, sd
Gestrin, Christina, r
Kallis, Bjarne, kd
Niinistö, Ville, vihr
Rajala, Lyly, kok, varapuheenjohtaja
Seurujärvi, Janne, kesk

2.2 Jäsenyydet puheenjohtajistossa, valiokunnissa ja komiteoissa

Neuvoston eri elinten tehtävistä kerrotaan luvussa 7.

Puheenjohtajisto

Gestrin, Christina, r
Tuomioja, Erkki, sd

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Arhinmäki, Paavo, vas
Autio, Risto, kesk
Karlström, Fredrik, Obs
Peltonen, Tuula, sd (8.9. alkaen)
Tabermann, Tommy, sd (1.7. asti)

Hyvinvointivaliokunta

Karhuvaara, Arja, kok
Kuisma, Risto, sd (8.9. alkaen)
Peltonen, Tuula, sd (8.9. asti)
Sihto, Paula, kesk

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta

Feldt-Ranta, Maarit, sd
Karvo, Ulla, kok

Mäkelä, Jukka, kok (18.10. asti)
Niinistö, Ville, vihr, puheenjohtaja
Viljanen, Ilkka, kok (9.11. alkaen)

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta

Eklöw, Raija-Liisa, lib
Kallio, Reijo, sd (12.2. alkaen)
Söderman, Jacob, sd (11.2. asti)
Virolainen, Anne-Mari, kok

Elinkeinovaliokunta

Kallis, Bjarne, kd
Oinonen, Lauri, kesk
Rajala, Lyly, kok, varapuheenjohtaja
Seurujärvi, Janne, kesk

Tarkastuskomitea

Kallis, Bjarne, kd, varapuheenjohtaja
Karvo, Ulla, kok, puheenjohtaja

Vaalikomitea

Söderman, Jacob, sd (11.2. asti)

2.3 Toiminta

Valtuuskunnalla oli vuoden aikana seitsemän kokousta, joissa käsiteltiin muun muassa Pohjoismaiden neuvoston ajankohtaisia aiheita, rajaesteitä, pohjoismaista yhteistyöbudjettia sekä neuvoston ja ministerineuvoston tiedotustoimintaa.

Rajaesteet

Pohjola-Nordenin eli Pohjoismaisen kansalaisyhteistyön keskusliiton pääsihteeri *Lar-*

serik Häggman selosti valtuuskunnan kokouksissa rajaestetyön etenemistä ja pohjoismaisen rajaestefoorumin toimintaa.

Kolme vuotta toiminut pohjoismainen rajaestefoorumi on tehnyt kolmijakoista työtä. Ensinnäkin on pyritty kiinnittämään huomiota nykyisiin rajaesteisiin ja estämään uusien syntymistä. Lisäksi on tilattu selvityksiä sekä järjestetty pyöreän pöydän keskusteluja ja seminaareja. Kolmanneksi on pyritty valitsemaan joitakin merkittäviä rajaesteitä, joiden poistamista on ajettu konkreettisesti. Parhaiten on onnistuttu ensimmäisessä tehtävässä.

Rajaestefoorumilla on arvionsa mukaan pääministereiden ja yhteistyöministereiden täysi tuki sekä myös parlamentaarikoiden vahva tuki. Myös kansalaiset ovat olleet hyvin kiinnostuneita. Sen sijaan sektoriministerit eivät ole antaneet riittävästi signaaleja virkamiehilleen, vaikka he eivät sinänsä vastustakaan rajaestetyötä. Toimintavuoden aikana tapahtui kuitenkin käänne myönteisempään suuntaan.

Pääministerit ovat jo tehneet päätöksen rajaestefoorumin työn jatkamisesta ja sopineet uudesta kolmivuotiskaudesta. Puheenjohtajana jatkaa ministeri *Ole Norrback*.

Rajaestetyön painopiste on viime aikoina ollut Ruotsi–Tanska-akselilla, ja kaikki tässä työssä saavutettavat ratkaisut eivät sovellu sellaisenaan muille alueille. Suomen ja Ruotsin välillä on jo pitkään ollut ongelmia toisistaan poikkeavien eläkekäytäntöjen vuoksi. Muun muassa sairauseläkkeiden kriteerit poikkeavat toisistaan vahvasti. Työvoiman liikkuvuutta rajoittaa lisäksi asumisperusteiseen sosiaaliturvaan liittyvä niin sanottu neljän kuukauden sääntö. Pohjoiskalotilta ei haluta tulla sesonkityöhön esimerkiksi Suomen hiihtokeskuksiin, koska sosiaaliturvan ulkopuolelle jäämisen riski on liian suuri.

Rajaesteitä käsitellään myös istunto-osiossa.

Pohjoismainen budjetti ja Suomen puheenjohtajuusohjelma

Valtuuskunta käsitteli lukuisissa kokouksissa pohjoismaista yhteistyöbudjettia pohjoismaisen yhteistyön sihteeristön päällikön *Kim Luotosen* alustusten pohjalta. Valtuuskunnan budjettikeskustelussa kritisoitiin jälleen budjetin vaikeaselkoisuutta, joka johtuu hankkeiden suuresta määrästä ja siitä, että eri sektoreilla on omat globalisaatioaloiteohjelmansa. Budjetin sisältöä ja budjettiprosessia esitellään tarkemmin puheenjohtajiston osuudessa.

Valtuuskunta seurasi myös pitkin vuotta Pohjoismaiden ministerineuvoston Suomenpuheenjohtajakauden ohjelman valmistelua vuodeksi 2011. Ohjelman kattoteamana on ilmasto, ja sen nimenä on ”Vihreä Pohjo-la – taitava ilmastotoimija”. Suomi haluaa

kiinnittää huomiota ilmastotyöhön sen kaikissa muodoissa ja kaikilla sektoreilla sekä osoittaa Pohjoismaiden edelläkävijän roolin tässä työssä ja vahvistaa sitä. Puheenjohtajuusohjelmasta kerrotaan tarkemmin istunto-osiossa.

Neuvoston ja ministerineuvoston tiedotustoiminta

Valtuuskunta keskusteli neuvoston ja ministerineuvoston tiedotustoiminnan kehittämisestä ja kuuli tässä yhteydessä neuvoston johtajaa *Jan-Erik Enestamia*.

Neuvostolla ei ole enää omaa parlamentaarista valvontaelintä, joka seuraisi ja valmistelisi erityisesti kansanedustajien aloitteisiin ja puheisiin liittyviä tiedottamisintressejä. Edellinen, pohjoismaisista parlamentaarikoista koostunut tiedotusryhmä lakkautettiin noin kolme vuotta sitten. Kansalliset valtuuskunnat ovatkin välillä kokeneet, että Kööpenhaminassa toimiva neuvoston ja ministerineuvoston yhteinen tiedotusyksikkö ei ole riittävästi huomioinut edustajia ja heidän näkemyksiään. Tämän vuoksi puheenjohtajistossa on käyty keskusteluja tiedotustoiminnan nykyisestä organisaatiomallista ja sen soveltuvuudesta Pohjoismaiden parlamentaarisen yhteistyön esittelyyn. Puheenjohtajisto on päätenyt siihen, että tiedotusyksikön palveluihin kohdistuvien odotusten on oltava realistisia. Yksikön tehtävänä on sen mukaan auttaa neuvoston päätösten ja näkemysten välittämisessä tiedotusvälineille, mutta parlamentaarikkojen on myös itse tunnettava vastuunsa.

Suomen valtuuskunta päätti kuitenkin lähettää neuvoston puheenjohtajiston sihteeristöön Kööpenhaminaan kirjeen, jossa esitetään valtuuskunnan toiveet suomalaisten jäsenten nykyistä paremmasta näkyvyydestä tiedotuksessa. Valtuuskunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että valtuuskunnan jäsenten aktiivisuus ei ole juuri näkynyt viestintäyksikön tiedotteissa ja kokousyhteenvedoissa. Esimerkkinä tästä on edustaja *Risto Aution* (kesk) ideoima, käynnistämä ja vetämä kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan alainen ”Kulttuuria kouluihin” -työryhmä.

Nuorisopoliitikkojen näkemykset

Nuorten Pohjoismaiden neuvoston (UNR) presidentti *Minna Lindberg* selosti valtuuskunnalle nuorisopoliitikkojen työtä. Ennen Pohjoismaiden neuvoston istuntoa pidetty UNR:n istunto keskittyi nuorten asemaan työmarkkinoilla. UNR pitää erityisen valitettavana sitä, että ministerineuvosto on leikannut Nordjobb-kesätyöohjelman rahoitusta. Määrärahan vähennyttä Nordjobb-hankkeelle ei enää voida palkata tiedottajaa, eikä ilmeisesti myöskään kokopäiväistä Nordjobb-toimihenkilöä jokaiseen Pohjoismaahan.

Seminaarit

Valtuuskunta jatkoi perinteistä yhteistyötään Pohjola-Nordenin kanssa järjestämällä

eduskunnassa yhteisen seminaarin Pohjolan päivänä 22. maaliskuuta. Seminaarissa käsiteltiin muun muassa erilaisia identiteettejä ja peilattiin pohjoismaista ja eurooppalaista identiteettiä. Lisäksi kuultiin nuorten ajatuksia pohjoismaisuudesta ja pohdittiin pohjoismaisen identiteetin tulevaisuutta.

Valtuuskunta ja Pohjola-Norden järjestivät niin ikään yhteisen Islanti-seminaarin 6. toukokuuta. Seminaarissa käsiteltiin Islannin tilannetta ja mahdollista EU-jäsenyyttä paitsi asiantuntijavoimin myös kuulemalla tavallisten islantilaisten näkemyksiä aiheesta. Seminaaria edelsi Islannin tilannetta koskenut selonteko, jonka Islannin Suomensuurlähettiläs *Elín Flygenring* antoi valtuuskunnan kokouksessa huhtikuussa.

3

NEUVOSTON 62. ISTUNTO REYKJAVIKISSA

Pohjoismaisen yhteistyövuoden huipentuma, Pohjoismaiden neuvoston 62. istunto, pidettiin Reykjavikissa Islannissa 2.–4. marraskuuta. Istuntoon tuli satakunta parlamentaarikkoja ja lukuisia hallitusten edustajia kaikista Pohjoismaista ja kaikilta itsehallintoalueilta. Mukana oli myös runsaasti vieraita Baltian maista, Venäjältä ja muualta maailmasta.

Yleistä

Istuntoviikon aluksi julkistettiin Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteinen vuosikirja, joka käsittelee Pohjoismaiden välisen liittovaltion perustamista. Kirjan on kirjoittanut ruotsalainen yhteiskunnallinen keskustelija *Gunnar Wetterberg*, ja se sai runsaasti mediahuomiota.

Varsinainen istunto alkoi pohjoismaisella huippukokouksella, jossa olivat mukana myös pääministerit. He olivat yksimielisiä siitä, että vihreä kasvu on ulospääsy kriisistä ja että se auttaa kohtaamaan globaaleja haasteita.

Istuntoa väritti kiivas poliittinen keskustelu Tanskan käytännöstä, jonka perusteella sosiaalipalveluja tai toimeentulotukea tarvitsevia muiden Pohjoismaiden kansalaisia on lähetetty takaisin kotimaihinsa. Asiaa käsiteltyään neuvosto vaati Tanskaa lopettamaan käytännön. Istunnossa hyväksytyt suositukset (nro 9), jonka mukaan Pohjoismaiden hallitusten tulisi käydä Tanskan kanssa kriittinen keskustelu asiasta, ei kuitenkaan syntynyt yksimielisesti. Ehdotusta vastustivat Tanskan kansanpuolueen ja Ruotsidemokraattien edustajat.

Pohjoismaiden neuvosto kehotti hallituksia myös muun muassa perustamaan yhteispohjoismaisen panttijärjestelmän (suo-

situs nro 16 ja nro 17), ottamaan käyttöön rahansiirtoveron (suositus nro 30) sekä perustamaan lääkäreistä ja muista terveydenhuollon ammattihenkilöistä yhteispohjoismaisen rekisterin, jolla ehkäistäisiin ”vaarallisten lääkärien” siirtymistä Pohjoismaasta toiseen töihin (suositus nro 28).

Tanskalainen *Henrik Dam Kristensen* valittiin istunnossa yksimielisesti Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2011 presidentiksi. Tulevan presidentin painopistealueista voidaan mainita pohjoismaisen hyvinvointimallin turvaaminen, Arktis ja Pohjoismaiden roolin vahvistaminen EU:ssa.

Istunnon yhteydessä luovutettiin myös Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuus-, elokuva-, musiikki- sekä luonto- ja ympäristöpalkinnot, joista kerrotaan luvussa 6. Lisäksi järjestettiin pohjoismaainen kulttuurifestivaali, jonka aikana nähtiin taiteilijoita, artisteja, muusikkoja ja kirjailijoita kaikista Pohjoismaista.

Istunnossa hyväksytyt suositukset ovat luettavissa liitteestä 1; istunnon ohjelmasta ja päiväjärjestyksestä taas saa lisätietoa liitteistä 2–3.

Pohjoismaisen huippukokous

Istunnon avasi jo perinteeksi muodostunut pohjoismaisen huippukokous, eli pääministerien kanssa käyty teemakeskustelu. Tänä vuonna aiheena oli ”Vihreä kasvu – ulospääsy kriisistä”.

Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2010 presidentti *Helgi Hjörvar* käsitteli puheenvuorossaan uuden vuosituhannen kahta suurta kriisiä – talouskriisiä sekä ilmasto- ja ympäristökriisiä, joka tuo pitkällä aikavälillä paljon enemmän ongelmia kuin nykyinen talouskriisi. Talouskriisin aikana onkin keskityttävä vihreään kasvuun, joka

voi synnyttää uusia työpaikkoja, yrityksiä ja talouskasvua sekä luoda myönteisiä ympäristövaikutuksia ja auttaa torjumaan ilmastomuutosta.

Pääministeri *Mari Kiviniemi* oli omassa puheenvuorossaan vakuuttunut siitä, että vihreä kasvu voi osaltaan edistää talouskriisistä selviämistä. Hänen mukaansa talouskriisin jälkihoidossa ja uutta kasvua tavoiteltaessa on tärkeää panostaa toimenpiteisiin, jotka tukevat ympäristöä säästäviä tuotantomenetelmiä ja palveluita. Hän korosti kestävän kasvun tärkeyttä sekä panostamista tutkimukseen ja ympäristöä säästäviin tuotteisiin perinteisten tuotantoon liittyvien investointihankkeiden sijasta. Pohjoismaiden olisi Kiviniemen mukaan toimittava nopeasti, jos ne mielivät pysyä ympäristösektorin kehityksen kärjessä ja säilyttää siten kilpailukykyänsä.

Kiviniemi korosti Suomen energia- ja ympäristötekniikkaosaamista sekä innovaatioiden ja huippututkimuksen edistämistä. Erityisen tärkeää on kansainvälisten ja varsinkin pohjoismaisten yhteistyöverkostojen luominen. Pääministerit ovatkin perustaneet erityistyöryhmän, joka auttaa tunnistamaan alan kehitysnäkymiä ja pohjoismaisen yhteistyön kehittämismahdollisuuksia.

Kiviniemi viittasi myös paljon keskustelua herättäneeseen ehdotukseen Pohjoismaiden välisen liittovaltion perustamisesta ja totesi, että nykyisen tasoinen yhteistyö on riittävä. Esimerkiksi rajaesteyhteistyötä on hänen mielestään mahdollista syventää nykyisenkin lainsäädännön ja yhteistyön puitteissa. Kiviniemi korosti, että yhteistyön pitää tuottaa lisäarvoa eli tuloksia, joita maat eivät yksinään saavuttaisi. Samalla hän oli sitä mieltä, että pohjoismaisessa yhteistyössä on arvokasta myös pelkkä kanssakäyminen, eli aina ei pidä tuijottaa pelkästään tuloksia ja lisäarvoa.

Yleiskeskustelu

Istunnon yleiskeskusteluun toi lisäväriä Tanskan hallituksen selonteko sosiaalisiin perusteisiin tehtävistä kotimaahan palauttamisista eli niin sanotusta karkotusasiasta.

Pohjoismaiden neuvoston kansalais- ja kuluttajavaliokuntaa puhuttivat pitkin vuot-

ta Haloo Pohjola -tietopalvelun raportoimat tapaukset, joissa sosiaalipalveluita tai toimeentulotukea tarvitsevia muiden Pohjoismaiden kansalaisia oli palautettu Tanskasta kotimaihinsa. Tämän katsottiin olevan ristiriidassa pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen ja muissa Pohjoismaissa noudatettavan käytännön kanssa.

Tanskan yhteistyöministeri *Karen Elle-mann* kertoi Tanskan käytännöstä ja lainsäädännöstä ja totesi, että kotimaahan lähetetyt ovat olleet muiden Pohjoismaiden kansalaisia, jotka ovat oleskelleet Tanskassa alle kolme vuotta. Vuoden 2007 jälkeen tällaisia päätöksiä on tehty 14, joista viisi on tähän mennessä vahvistettu Tanskan integraatioministeriössä. Ellemann korosti, että Tanskan lainsäädäntö ja käytäntö ovat täysin sopusoinnussa sosiaalipalvelusopimuksen 7 artiklan kanssa. Siinä todetaan seuraavasti: ”Pohjoismaan kansalaista ei saa lähettää kotiin sillä perusteella, että hän on sosiaalipalvelujen tai toimeentulotuen tarpeessa, jos hänen perhesuhteensa, siteensä asuinmaahan tai muut olosuhteet puoltavat hänen jäämistään sinne, eikä missään tapauksessa jos hän viimeisen kolmen vuoden ajan on laillisesti asunut maassa.”

Ellemann korosti, että yli kolme vuotta Tanskassa oleskelleita henkilöitä ei voida palauttaa kotimaahansa. Palautuspäätös voidaan ylipäätään tehdä vain, jos henkilö tarvitsee pysyväluontoista elatusta. Ellemann painotti niin ikään, että kyseessä ei ole uusi käytäntö ja että sen lainmukaisuus on vahvistettu Tanskan korkeimmassa oikeudessa vuonna 2001. Hänen mukaansa kyse ei myöskään ole karkottamisesta, kuten keskustelussa on toistuvasti todettu, vaan henkilö voi kotiin lähettämisen jälkeen matkustaa takaisin Tanskaan ja asettua sinne asumaan, mikäli edellytykset täyttyvät.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunnan puheenjohtaja, edustaja *Ville Niinistö* (vihr) totesi, että Tanskan käytäntö poikkeaa selvästi muiden Pohjoismaiden noudattamasta käytännöstä ja että se on ristiriidassa vapaan liikkuvuuden periaatteiden kanssa. Niinpä tanskalaiset ovat muissa Pohjoismaissa paremmassa asemassa kuin muiden Pohjoismaiden kansalaiset Tanskassa. Valiokunnan mielestä pohjoismaisten sääntöjen tulkinnan pitäisi olla yhtenäistä. Niinistö myös

kritisoi Tanskan integraatioministerin *Birthe Rønn Hornbechin* haluttomuutta osallistua valiokunnan syyskokoukseen, jossa asiaa käsiteltiin.

Nuorten Pohjoismaiden neuvoston (UNR) presidentti *Minna Lindberg* käsitteli omassa yleiskeskustelupuheenvuorossaan nuorten syrjäytymistä, koulupudokasongelmaa ja nuorisotyöttömyyttä. UNR pyysi Pohjoismaiden neuvostolta apua ratkaisujen löytymiseksi. Nuorisopoliitikot kaipaavat ennen kaikkea opinto- ja uraohjauksen, etsivän nuorisotyön ja harjoittelupaikkojen lisäämistä.

Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja, edustaja *Paavo Arhinmäki* (vas) piti hankin nuorisotyöttömyyttä yhtenä suurimmista ongelmista, johon Pohjoismaiden pitää puuttua. Hänen mukaansa Pohjolassa tulisi pyrkiä siihen, että jokainen koulutettu nuori saa kolmessa kuukaudessa työpaikan ja että jokainen kouluttamaton nuori saa räätälöidyn opiskelupaikan kolmessa kuukaudessa. Arhinmäen mukaan Pohjoismaiden neuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvosto voivat vaikuttaa ensinnäkin varmistamalla riittävän rahoituksen Nordjobb-kesätyöohjelmalle.

Rajaesteet

Rajaesteselonteon antoi Ahvenanmaan pohjoismainen yhteistyöministeri *Veronica Thörnroos*. Hän totesi, että rajaesteitä oli käsitelty vuoden aikana kaikissa virkamieskomiteoissa ja ministerineuvostoissa. Yhteistyöministerit ovat lisäksi saaneet jokaiseen kokoukseen tilanneraportin kaikista tunnistetuista esteistä ja niihin liittyvän työn etenemisestä. Syyskuuhun mennessä listalle oli kertynyt 42 konkreettista rajaestettä, joiden käsittely on meneillään. Suomea koskevista ratkaistuista rajaesteistä Thörnroos mainitsi sen, että ulkomaiset vartiointiliikkeet voivat nyt toimia Suomessa.

Thörnroos mainitsi myös, että kolme vuotta toimineen pohjoismaisen rajaestefoorumin toimeksiantoa on pidennetty kolmella vuodella ja että raja-alueiden rajaestetyöhön on varattu ylimääräiset kolme miljoonaa Tanskan kruunua (noin 400 000 euroa) vuodesta 2011 lähtien. Ahvenan-

maalle ollaan lisäksi perustamassa Haloo Pohjola -tiedotuspistettä.

Rajaestefoorumin puheenjohtaja *Ole Norrback* korosti, että rajaesteet syntyvät poliittisista päätöksistä ja että niiden poistaminen ja ehkäiseminen on myös mahdollista vain poliittisilla päätöksillä. Monet rajaesteongelmat liittyvät pohjoismaisen hyvinvoinnin ydinalueisiin, kuten perhe-etuuksiin, opiskeluun, työttömyyteen, sairauksiin ja eläkkeisiin. Esteet saavatkin rajattoman Pohjolan retoriikan kuulostamaan kovin teoreettiselta. Norrbackin mukaan poliitikkojen pitäisi viestittää hallintokoneistoille nykyistä selkeämmin, että rajaestetyö on otettava vakavasti. Varsinkin uusia lakeja ja sääntöjä on ennen niiden hyväksymistä vertailtava nykyistä järjestelmällisemmin naapurimaiden kanssa.

Norrbackin mukaan rajaestetyö on vauhdittunut huomattavasti sen jälkeen, kun ministerineuvostot ja Pohjoismaiden neuvoston valiokunnat ottivat ne pysyvästi päiväjärjestykseensä. Hän viittasi lauluntekstiin ”jos olisi valtaa niin kuin on mieli” ja totesi, että kaikki mielivät ratkaisuja mutta valta on poliitikoilla.

Ulko- ja puolustuspoliittisen yhteistyön syventäminen

Tanskan ulkoministeri *Lene Espersen* käsitteli selonteossaan viime vuonna esiteltyä *Thorvald Stoltenbergin* raportin ehdotusten toteuttamista, arktista yhteistyötä, pohjoismais-balttilaista yhteistyötä sekä Itämeriyhteistyötä, jotka kaikki kytkeytyvät toisiinsa.

Espersen totesi, että Stoltenbergin raportin seuranta on käynnissä ja että työhön on otettu mukaan myös Baltian maat. Elokuussa valmistui myös pohjoismais-balttilaisen yhteistyön kehittämistä käsittelevä viisaiden raportti, jonka ehdotukset täydentävät Stoltenbergin raportin ehdotuksia. Espersen antoi kiitosta Baltia-raportin konkreettisuudesta ja toteuttamiskelpoisuudesta, ja hänen mukaansa se voi auttaa kehittämään Itämeren alueesta kasvukeskusta ja vakauden luoja. Itämeriyhteistyön lisäksi hän korosti arktisen yhteistyön tärkeyttä kaikille Pohjoismailla.

Neuvoston puheenjohtajiston yhteiskunnallisen turvallisuuden raportoiija, edustaja *Erkki Tuomioja* (sd) kohdisti huomion erityisesti Stoltenbergin ehdotukseen suurlähetystöyhteistyön syventämisestä, josta neuvosto on tehnyt suosituksia jo aiemmin. Ehdotus on saanut Stoltenbergin muihin ehdotuksiin verrattuna vähiten vastarintaa, mutta silti se ei tahdo johtaa tuloksiin. Suurlähetystöverkoston pitkän aikavälin suunnittelusta vastaavat henkilöt haluttaisiinkin nyt mukaan pohtimaan pitkällisiä yhteistyökuvioita, jotka eivät rajoitu pelkästään kiinteistöasioihin.

Ulkoministeri *Alexander Stubb* painotti hankin arktisen yhteistyön tärkeyttä ja Arktiksen uutta roolia maailmanpolitiikassa. Hänen mukaansa nyt pitäisi järjestää kahdeksan arkisen alueen maan välinen huippukokous. Stubb kiitteli Baltia-yhteistyötä käsittelevää viisaiden raporttia ja totesi, että yhdistämällä Stoltenbergin raportin ja Baltia-raportin ehdotukset päästään jo pitkälle Pohjoismaiden ja Baltian maiden välisen yhteistyön tiivistämisessä. Stubbin mukaan monet Stoltenbergin konkreettisista ehdotuksista, kuten Tuomiojan mainitsema suurlähetystöyhteistyön edistäminen, ovat hyviä ja tärkeitä.

Suomen puheenjohtajuusohjelma 2011

Pääministerien selonteon antoi Mari Kiviniemi, joka esitteli Pohjoismaiden ministerineuvoston Suomen-puheenjohtajakauden ohjelman vuodeksi 2011. Hän totesi,

että pohjoismaisen yhteistyön näkökulma oli muuttunut olennaisesti viime vuosina pääministerien globalisaatiopanostuksen myötä. Katse on nyt käännetty ulospäin, ja kansainvälisessä kilpailussa pyritään pärjäämään tavoittelemalla pohjoismaista hyötyä ja hyödyntämällä toistemme vahvuuksia. Tätä ulospäin suuntautuvaa ajattelua on tarkoitus jatkaa myös Suomen puheenjohtajakaudella.

Suomen puheenjohtajakauden johtoteemaksi on valittu ilmasto, ja ohjelman nimenä on ”Vihreä Pohjola – taitava ilmastotoimija”. Teema on merkittävä sekä kansallisesti että kansainvälisesti, ja Suomi haluaa kiinnittää huomiota ilmastotyöhön sen kaikissa muodoissa ja kaikilla sektoreilla. Tavoitteena on niin ikään Pohjoismaiden edelläkävijä-aseman osoittaminen ja vahvistaminen tällä alalla.

Kiviniemi korosti, että ilmastonmuutoksen torjunnassa ei pidä hellittää ja että ilmasto-osaamisen edistäminen kytkeytyy mitä suurimmassa määrin myös omaan hyvinvointiimme. Ympäristöä säästävä tekniikka, energiatehokkuus ja panostukset uusiutuvaan energiaan ovat tärkeitä paitsi ympäristönäkökulmasta myös siksi, että Pohjoismaiden elinkeinoelämä voisi ratsastaa uuden vihreän aallon harjalla. Tämä taas luo edellytyksiä oikeudenmukaisen ja hyvinvointia luovan yhteiskuntarakenteen säilyttämiseen.

Suomen puheenjohtajuusohjelman toinen painopistealue on lapset ja nuoret, joiden pohjoismaista identiteettiä ja skandinaavisten kielten taitoa halutaan vahvistaa.

4

PUHEENJOHTAJISTO JA VALIOKUNNAT

4.1 Puheenjohtajisto

Puheenjohtajistolla oli vuoden aikana kuusi kokousta, joissa käsiteltiin muun muassa globalisaatiopanostuksia, ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä, pohjoismaista yhteistyöbudjettia sekä kansainvälistä yhteistyötä. Puheenjohtajiston hyväksymien esitysten ja sen käsittelemistä ehdotuksista hyväksytyjen suositusten koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Globalisaatiotyö

Puheenjohtajisto seurasi tiiviisti pohjoismaisen päiväjärjestyksen yhdeksi pääaiheeksi tullutta globalisaatiotyötä, jonka käynnistämiseen Pohjoismaiden neuvosto aikanaan aktiivisesti vaikutti. Työn tavoitteena on muun muassa pohjoismaisen mallin kehittäminen ja kilpailukyvyyn parantaminen.

Pääministerit sopivat Punkaharjun-kokouksessaan kesällä 2007 globalisaatiotyön painopisteistä, joita ovat ilmasto, ympäristö ja energia; tutkimus, koulutus ja innovointi; rajaesteet sekä Pohjoismaiden entistä näkyvämpi profilointi edelläkävijäalueena. Sittemmin Pohjoismaat ovat käynnistäneet 20 konkreettista globalisaatioaloitetta, joiden lippulaivana on vuonna 2009 käynnistynyt huippututkimusaloite. Kyseessä on suurin koskaan toteutettu yhteispohjoismainen tutkimus- ja innovointipanostus, ja sen kuusi osaohjelmaa keskittyvät ilmastonmuutoksen sekä energiaan. Pohjoismaat ovat käynnistäneet myös kolmivuotisen terveys- ja hyvinvointialan globalisaatioaloitteen, joka koostuu seitsemästä osahankkeesta. Niissä selvitetään esimerkiksi hyvinvoinnin kehittämistä, työvoiman pätevyttämistä ja osallistamista sekä terveyttä ja elämänlaatua.

Globalisaatiotyön linjauksia on etsitty vuotuisissa pohjoismaisissa globalisaatiofoorumeissa, joista järjestyksessä kolmas pidettiin Tanskassa toukokuussa. Foorumin aiheena oli vihreä kasvu, ja pääministerit sopivat yhteisen erityistyöryhmän perustamisesta Pohjoismaiden vahvuuksien ja yhteistyömahdollisuuksien selvittämiseksi. Lisäksi painotettiin sähköyhteistyön kehittämistä. Neuvostoa edusti foorumissa pieni valtuuskunta.

Puheenjohtajisto asetti vuonna 2009 erityisen globalisaatioreportoinnin, joka esitteli toimintavuonna ehdotuksensa neuvoston globalisaatiostrategiaksi. Sen painopistealueet ovat hyvinvointi; maahanmuutto, kotoutuminen, työmarkkinat ja monimuotoisuus; innovointi ja tutkimus; uusiutuva energia sekä yrittäjyys ja innovointi koulutuslalla. Painopistealueet esiteltiin myös Pohjoismaiden pääministereille istunnon yhteydessä pidetyssä kokouksessa.

Strategiassa käsitellään myös globalisaatiotyön rahoitusta, joka on alusta lähtien ollut yksi budjettiprosessin kuumista puheenaiheista. Globalisaatiobudjetti on ollut suuruudeltaan 60–70 miljoonaa Tanskan kruunua (noin 8–9 miljoonaa euroa), ja neuvosto on koko ajan ollut sitä mieltä, että sitä ei pidä korottaa, koska kyseessä on ministerineuvoston oma käyttöerä, jota neuvosto ei pysty valvomaan. Neuvostolla ja ministerineuvostolla on myös ollut kiivaita budjettikeskusteluja, sillä globalisaatiotyön rahoitus on kerätty vuosittain leikkaamalla muiden sektoreiden budjetteja.

Globalisaatiotyöhön liittyi myös puheenjohtajiston käsittelemä neuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän jäsen ehdotus A 1511 Pohjoismaiden hyvinvointipolitiikasta globaalissa maailmassa. Siinä ehdotetaan, että Pohjoismaiden hallitukset käynnistävät laajan ohjelman, joka tutkimuksen, hyvi-

en esimerkkien ja kokemusten vaihdon sekä kansalaisten ja alan toimijoiden välisen yhteistyön kautta voi osaltaan tarjota vastauksia Pohjoismaiden hyvinvointihaasteisiin, taata työtä kaikille ja tarjota ratkaisuja ilmastohaasteisiin. Lisäksi hallitusten tulisi laatia ohjelman perusteella yhteinen toimintasuunnitelma, jolla vahvistettaisiin Pohjoismaiden kykyä vastata globalisaation haasteisiin. Ehdotuksen käsittely jatkuu vuonna 2011.

Ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö

Norjan entinen ulko- ja puolustusministeri *Thorvald Stoltenberg* jätti vuonna 2009 raporttinsa Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventämisestä. Pohjoismaiden ulkoministerien toimeksiantosta tehty raportti sisältää 13 konkreettista ehdotusta pohjoismaisen yhteistyön vahvistamiseksi. Ehdotukset koskevat muun muassa rauhan rakentamista, ilmavalvontaa, merialueiden valvontaa, yhteiskunnan turvallisuutta sekä ulkoasianhallinnon yhteistyötä. Raportin kiistanalaisin kohta on ehdotus pohjoismaisesta solidaarisuusjulistuksesta. Sen mukaan Pohjoismaiden hallitusten on annettava velvoittava vastavuoroinen turvallisuuspoliittinen solidaarisuusjulistus reagointiaikeistaan tilanteissa, joissa jokin Pohjoismaa joutuu ulkoisen hyökkäyksen tai asiattoman painostuksen kohteeksi.

Puheenjohtajisto on keskittynyt Stoltenbergin raportin seurannassa erityisesti yhteiskunnalliseen turvallisuuteen, ja edustaja *Erkki Tuomioja* (sd) raportoi puheenjohtajistolle toimintavuonna alan työn ja Stoltenbergin ehdotusten edistymisestä. Hän totesi, että Stoltenbergin 13 ehdotusta oli otettu myönteisesti vastaan eri Pohjoismaissa, mutta ne eivät ole kaikki johtaneet konkreettisiin seurantatoimiin. Ulkoministerit ovat ilmoittaneet tukevansa raportin yleislinjauksia yksilöimättä tukeaan sen konkreettisemmin.

Esimerkiksi pohjoismaisen suurlähetystöyhteistyön syventämisestä vallitsee suuri yksimielisyys, mutta asiasta on vaikea saada konkreettisia päätöksiä. Maiden tulisi Tuomiojan mukaan tiedottaa toisilleen nykyistä

paremmin ulkomaanedustustojensa kehittämissuunnitelmista, jotta lähetystöverkostoja voitaisiin kehittää pitkäjänteisesti. Tuomioja korosti myös, että ulkoministerien pitäisi aloittaa entistä parempi keskinäinen tiedonvaihto, jossa he tiedottaisivat toisilleen etukäteen merkittävistä kannanotoista. Tämän tulisi olla rutiininomaista ja epämuodollista.

Puheenjohtajisto kävi Tuomiojan raportin pohjalta linjakeskustelun ja asettui hänen päätelmiensä kannalle. Puheenjohtajisto totesi, että neuvoston tehtävänä on nimenomaan vauhdittaa Stoltenbergin raportin seuranta. Aihe olikin päiväjärjestyksessä, kun puheenjohtajisto tapasi Pohjoismaiden ulkoministerit neuvoston istunnon yhteydessä. Kokouksessa käsiteltiin varsinkin pohjoismaisen suurlähetystöyhteistyön kehittämistä sekä pohjoismais-balttilaisen yhteistyön syventämistä käsittelevää viisaiden raporttia, jonka olivat laatineet Tanskan entinen puolustusministeri *Søren Gade* sekä Latvian entinen pää- ja ulkoministeri *Valdis Birkavs*. Kyseessä on varsin konkreettinen esitys pohjoismais-balttilaisen yhteistyön vahvistamismahdollisuuksista. Siten se täydentää Stoltenbergin raporttia, joka taas sisältää pitkän aikavälin yhteistyövisioita.

Neuvoston Islannin-valtuuskunta laati toimintavuonna jäsenehdotuksen A 1503 yhteiskuntaturvallisuuteen liittyvän pohjoismaisen yhteistyön vahvistamisesta. Puheenjohtajisto asettui puoltamaan ehdotusta ja kehottaa mietinnössään Pohjoismaiden hallituksia vahvistamaan Pohjoismaiden yhteiskuntaturvallisuuteen liittyvää yhteistyötä osana Stoltenbergin raportin seuranta. Puheenjohtajisto toivoo etenkin, että ulkoministerit laativat suurlähetystö- ja konsulaattiyhteistyötä koskevia pitkän aikavälin suunnitelmia. Samalla on puheenjohtajiston mielestä oleellista seurata uuden viisaiden raportin ehdotuksia, jotka koskevat Pohjoismaiden ja Baltian maiden NB8-yhteistyötä. Puheenjohtajisto kiinnittää huomiota myös arktiseen yhteistyöhön, jossa on saavutettu paljon konkreettisia edistysaskeleita.

Puheenjohtajiston mietinnön perusteella hyväksyttiin istunnossa suositus nro 13, jossa Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, että ne vauhdittavat yhteiskuntaturvallisuuteen liittyvän pohjoismaisen yhteistyön vahvistamista Stoltenber-

gin raportin ehdotusten mukaisesti ottaen huomioon uuden viisaiden raportin ehdotukset NB8-yhteistyöstä.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyi myös puheenjohtajiston käsittelemä neuvoston vasemmistososialistisen vihreän ryhmän jäsen ehdotus A 1500 kansainväliseen rauhan- ja sovittelutyöhön erikoistuneen pohjoismaisen laitoksen vahvistamisesta. Siinä ehdotetaan muun muassa, että Pohjoismaiden hallitukset sisällyttäisivät rauhantyön Stoltenbergin raportin seurantaan ja perustaisivat rauhan- ja sovittelutyöhön erikoistuneen laitoksen, joka tekee tiivistä yhteistyötä nykyisten rauhaninstituuttien kanssa. Ehdotuksen käsittely jatkuu vuonna 2011.

Puheenjohtajisto käsitteli niin ikään kansanedustajaedustaja *Christina Gestrinin* (r) ja valtiopäiväedustaja *Johan Linanderin* tekemän jäsen ehdotuksen A 1508 Pohjoismaista ydinaseettomana vyöhykkeenä. Siinä ehdotetaan, että Pohjoismaiden hallitukset ottaisivat asialistalle kysymyksen Pohjoismaista ydinaseettomana vyöhykkeenä ja käynnistäisivät yhdessä toimia tavoitteen edistämiseksi. Puheenjohtajiston jäsenet suhtautuivat alustavasti myönteisesti ehdotukseen ja kuuluivat asiaa käsitellessään myös Suomen Ulkopoliittisen instituutin edustajaa. Ehdotuksesta päättäminen siirtyi vuoteen 2011.

Kuluttajayhteistyö

Eduskunnan suuren valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Erkki Tuomioja lähetti puheenjohtajistolle kirjeen, joka koski EU:n kuluttajapolitiikan harmonisointia koskevaa direktiiviehdotusta. Hän toteaa, että kuluttaja-alan yhteistyö on perinteisesti ollut hedelmällistä ja että Pohjoismaiden neuvoston tulisi pohtia sen konkretisointimahdollisuuksia EU-yhteyksissä. Hän kehottaa niin ikään neuvostoa ottamaan direktiiviehdotuksen käsittelyyn ja viittaa neuvoston vuonna 2009 hyväksymään EU-strategiaan, jonka mukaan neuvoston tulee olla aktiivinen pohjoismaita kiinnostavissa kysymyksissä. Pohjoismaat olivat jo käsitelleet direktiiviehdotusta tahoillaan, mutta käsittelyä ei ollut koordinoitu pohjoismaisittain.

Neuvoston kansalais- ja kuluttajavalio-kunta laati aiheesta valiokuntaehdotuksen A 1507, jonka pohjalta puheenjohtajisto hyväksyi esityksen nro 6. Siinä Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, että ne koordinoivat Pohjoismaille yhtenäistä kantaa Euroopan unionin neuvoston käsitellessä direktiiviehdotusta KOM(2008) 614. Pohjoismaiden kannan tulee varmistaa mahdollisimman laadukas yhdenmukainen vähimmäistaso niin, että Pohjoismaiden kuluttajansuojaa voidaan vahvistaa tulevaisuudessa.

Tavatessaan yhteistyöministereitä istunnon yhteydessä puheenjohtajisto ilmaisi tyytymättömyytensä nykymuotoiseen epäviralliseen kuluttajayhteistyöhön ja totesi, että ministerineuvosto ei ota kuluttajapolitiikkaa riittävän vakavasti.

Pohjoismaisen yhteistyön kehittäminen

Puheenjohtajisto käsitteli toimintavuonna neuvoston Ruotsin-valtuuskunnan tekemän jäsen ehdotuksen A 1485 pohjoismaisen yhteistyön perussopimuksen eli Helsingin sopimuksen tarkistamisesta. Valtuuskunta viittaa ehdotuksessa pohjoismaisen yhteistyön edellytysten muuttumiseen ja toteaa, että pohjoismaista yhteistyötä tulisi parantaa ja vahvistaa laajemmassa eurooppalaisessa yhteydessä. Tämän pohjalta valtuuskunta ehdottaakin Helsingin sopimuksen tarkistamista mahdollisten muutostarpeiden selvittämiseksi.

Puheenjohtajisto pyysi ehdotuksesta lausunnot puolueyhmillä ja kansallisilta valtuuskunnilta muutostarpeiden yksilöimiseksi. Vastausten pohjalta todettiin, että Helsingin sopimuksen muuttamiseen ei ole riittävästi painetta, kun taas neuvoston työjärjestystä haluttaisiin muuttaa. Itse ehdotuksen pohjalta ei siten päätetty ryhtyä toimenpiteisiin, mutta sihteeristö sai tehtäväksi aloittaa työjärjestyksen tarkistamisprosessin. Puheenjohtajisto kävi aiheesta teemakeskustelun joulukuussa, ja sihteeristökokous on lisäksi asettanut virkamiestyöryhmän asiaa valmistelemaan. Muutosehdotusten on määrä tulla käsittelyyn vuoden 2011 istunnossa. Tavoitteena on ennen kaikkea

tehdä yhteistyöstä entistä ajankohtaisempaa ja mahdollistaa se, että neuvoston poliitikot voisivat tuoda asialistalle ajankohtaisia aiheita mahdollisimman nopeasti.

Yhteistyöbudjetti

Puheenjohtajisto käsitteli entiseen tapaan perusteellisesti vuoden 2011 pohjoismaista yhteistyöbudjettia ja sen valmisteluprosessia. Puheenjohtajiston budjettiryhmä tapasi pohjoismaiset yhteistyöministerit helmikuussa keskustellakseen budjetin suunta- viivoista, ja budjettiryhmä pyysi myös valiokunnilta budjettiin liittyviä näkemyksiä ja ehdotuksia.

Vuoden 2011 budjettikehyks on 896,3 miljoonaa Tanskan kruunua (noin 120 miljoonaa euroa). Globalisaatiotyöhön osoitetaan 71 miljoonaa Tanskan kruunua (9,5 miljoonaa euroa), joka on noin miljoona kruunua enemmän kuin edellisenä vuonna. Islannin saamaa tukea jatketaan vuonna 2011 kolmella miljoonalla Tanskan kruunulla (noin 400 000 eurolla). Lisäksi kasvatetaan rajaestetyön rahoitusta, ja pohjoismainen virkamiesvaihto aloitetaan vuonna 2011 uudelleen. Näiden toimien ja muun toiminnan rahoittamiseksi lähes kaikista pääluokista höylätään 1 prosentti.

Puheenjohtajiston budjettiryhmä laati Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaan Tanskan kanssa käymiensä neuvottelujen jälkeen mietinnön budjettiehdotuksesta B 266. Siihen sisältyneet muutosehdotukset koskivat muun muassa rajalueyhteistyön organisaatioiden kansallisen rahoituksen varmistamista, Pohjoismaisen geenivarakeskuksen NordGenin rahoitusta, ministerineuvoston talousjärjestelmän kehittämistä entistä selkeämmäksi ja avoimemmaksi, kuluttajapoliittisen yhteistyön priorisoimista sekä pohjoismaisen kulttuurifestivaalin perustamista. Mietinnöstä hyväksyttiin istunnossa suositus nro 7.

Budjettiryhmän mukaan tämänvuotinen budjettiprosessi oli hyvä, ja neuvoston toiveita oli kuultu. Suurimpana ongelmana on kuitenkin yhä budjettiasiakirjan vaikeaselkoisuus. Budjetin läpinäkyvyydestä keskusteltiinkin jälleen pohjoismaisten yhteis-

työministerien kanssa neuvoston istunnon yhteydessä. Tammikuussa 2011 järjestetään lisäksi neuvoston ja ministerineuvoston yhteinen budjettiseminaari, jolla pyritään parantamaan budjettiin liittyvää neuvoston tiedonsaantia.

Puheenjohtajiston esitykset

Puheenjohtajisto hyödynsi tänäkin vuonna työjärjestyksen tarjoamaa mahdollisuutta, jonka mukaan se voi tehdä neuvoston puolesta esityksiä ministerineuvostolle ja Pohjoismaiden hallituksille. Esitysten hyväksymisellä voidaan vähentää istunnon käsiteltäväksi tulevia suosituksia ja mahdollistaa entistä ajankohtaisempien ehdotusten ja aloitteiden tekeminen.

Esityksiä kertyi toimintavuonna kaikkiaan kuusi, ja ne käsitelivät muun muassa vaarallisia kemikaaleja (nro 1 ja nro 2), pohjoismaisen tutkimus- ja innovaatioalueen kehittämistä (nro 4) sekä Pohjoismaisen kulttuurifestivaalin perustamista (nro 5). Esitysten sisältöä käsitellään eri valiokuntien osuuksissa.

Kansainvälinen yhteistyö

Baltia-yhteistyö

Pohjoismaiden neuvosto ja Baltian yleiskokous osallistuivat tänäkin vuonna toistensa istuntoihin, ja niillä oli myös kaksi yhteistä huippukokousta, joista ensimmäinen järjestettiin Vilnassa helmikuussa ja toinen Helsingissä joulukuussa. Molemmissa kokouksissa keskityttiin tulevaan pohjoismais-balttilaiseen yhteistyöhön, ja keskustelun perustana olivat yhteistä toimintasuunnitelmaa koskeva ehdotus sekä edellä mainittu viisaiden raportti, joka käsittelee pohjoismais-balttilaisen yhteistyön vahvistamista.

Pohjoismaiden neuvosto ja Baltian yleiskokous jatkoivat myös yhteistyötään valkovenäläisten poliitikkojen kanssa (ks. osio Valko-Venäjä-yhteistyö), ja Osllossa pidettiin lisäksi huhtikuussa kolmenvälinen kokous, johon osallistui myös Beneluxin parlamentti.

Venäjä-yhteistyö ja pohjoinen ulottuvuus

Pohjoismaisten ja venäläisten parlamentaarikkojen välinen yhteistyö hallitsi monin tavoin Pohjoismaiden neuvoston kansainvälistä toimintaa keväällä 2010. Perinteisesti neuvostolla on ollut tiiviimmät siteet Luoteis-Venäjän alueparlamentteihin ja niiden yhteistyöelimeen, Luoteis-Venäjän parlamentaariseen yleiskokoukseen (PANWR). Yhteistyö on kuitenkin tiivistynyt myös Moskovan valtionduuman ja liittoneuvoston kanssa.

Helmikuussa joukko Venäjän valtionduuman sekä PANWR:n parlamentaarikkoja vieraili Helsingissä ja Osllossa. He tapasivat useita suomalaisia ja norjalaisia poliitikkoja sekä parlamenttien johtavia virkamiehiä. Maaliskuussa Pohjoismaiden neuvosto järjesti Norjan Kirkkoniemessä Venäjän ja Pohjoismaiden nuorille poliitikoille suunnatun seminaarin, joka oli jatkoa vuonna 2009 järjestetylle vastaavalle tapahtumalle. Seminaarin aiheita olivat demokratian kehittäminen, ilmasto-ongelmat sekä talouskriisin jälkeiset haasteet.

Toukokuussa neuvoston puheenjohtajisto sekä ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta kutsuivat valtionduuman ja liittoneuvoston edustajat pyöreän pöydän keskusteluun Bergenin. Mukana oli myös PANWR:n tarkkailijoita. Energiaan ja pohjoismais-venäläiseen parlamentaariseen yhteistyöhön keskittynyt keskustelu oli jatkoa Venäjän Hanty-Mansijksissa vuonna 2009 käydylle ensimmäiselle pyöreän pöydän keskustelulle, jonka aiheina olivat ympäristö ja kulttuuri. Lisäksi Pohjoismaiden neuvosto teki toukokuun lopussa opintomatkan Leningradin alueelle ja Kaliningradiin osana pohjoismais-venäläistä parlamentaarikkovaihtoa. Valtuuskunta vieraili myös entisillä suomalaisalueilla, kuten Koivistolla (Primorsk) ja Viipurissa.

Marraskuussa puheenjohtajisto tapasi duuman, liittoneuvoston ja PANWR:n edustajia perinteisessä yhteiskokouksessa, joka pidettiin neuvoston istunnon yhteydessä. Asialistalla olivat ennen kaikkea tulevat opintomatkat sekä vuoden 2011 pyöreän pöydän keskustelu ja nuorisofoorumi.

Venäjä-yhteistyöhön ja pohjoiseen ulottuvuuteen liittyi niin ikään Vilnassa kesä-

kuussa pidetty Itämeren kehitysfoorumin huippukokous. Sen yhtenä pääaiheena oli suhde EU:n itänaapureihin, ja neuvoston presidentti puhui pohjoiseen ulottuvuuteen ja Venäjä-yhteistyöhön keskittyneessä osiossa.

Puheenjohtajistolla on ollut Luoteis-Venäjään ja pohjoiseen ulottuvuuteen liittyvän yhteistyön raportoiija, joka suositteli toimintavuonna, että Pohjoismaiden neuvosto laatisi kokonaisstrategian pohjoisesta ulottuvuudesta ja Venäjä-suhteiden kehittämisestä.

Valko-Venäjä-yhteistyö

Pohjoismaiden neuvosto on jo muutaman vuoden ajan luonut yhteyksiä Valko-Venäjän parlamentin ja opposition poliitikkoihin muun muassa järjestämällä seminaareja, joihin on osallistunut Valko-Venäjän parlamentin ja opposition edustajia. Järjestyksessä neljäs seminaari pidettiin maaliskuussa Minskissä, ja asialistalla olivat EU:n Itämeri-strategia sekä pohjoismainen malli. Seminaarien tarkoituksena on tukea Valko-Venäjän demokratiakehitystä edistämällä osapuolten sekä pohjoismaisten ja balttilaisten poliitikkojen välistä vuoropuhelua. Opposition edustajat kertoivat seminaarissa kohtaamistaan esteistä, kuten suurista vaikeuksista, jotka liittyvät uusien puolueiden tai kansalaisjärjestöjen perustamiseen.

Valko-Venäjä yhteistyö monipuolistui toimintavuonna entisestään, kun Vilnassa pidettiin kesäkuussa Pohjoismaiden neuvoston nuorisofoorumi, johon osallistui nuoria poliitikkoja Valko-Venäjältä ja Baltian maista. Kyseessä oli vastaava foorumi, jollaisia on aiempina vuosina järjestetty pohjoismaisille ja venäläisille nuorille poliitikoille. Tähän ensimmäiseen foorumiin osallistui vain Valko-Venäjän opposition edustajia, ja foorumissa hyväksytyssä lausunnossa vaadittiin Valko-Venäjälle demokratiaa sekä maan poliittisten vankien vapauttamista.

Valkovenäläisille poliitikoille alettiin myös valmistella omaa vaihto-ohjelmaa, joka vastaisi nykyistä pohjoismais-venäläistä parlamentaarikkovaihtoa mutta mahdollistaisi myös oppositiopoliitikkojen osallistumisen. Ohjelman tavoitteena olisi Pohjoismaiden

demokraattisen hallintomallin ja poliittisen kulttuurin esittely.

Puheenjohtajisto käsitteli toimintavuonna ministerineuvoston ehdotuksen B 265 Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjän-toimintojen suuntaviivoista vuosi-ksi 2011–2012. Ministerineuvosto toteaa ehdotuksessaan, että sen yleistavoitteena on edistää demokraattista yhteiskuntakehitystä Valko-Venäjällä. Tavoitteeseen voidaan pyrkiä sekä tukemalla suoraan kansalaisyhteiskunnan toimijoiden valmiuksien kehittämistä että lisäämällä pohjoismaisten ja valkovenäläisten toimijoiden välisiä yhteyksiä tietyillä aloilla.

Puheenjohtajiston mielestä suuntaviivoihin sisältyvät toiminnot ovat kokonaisuutena järkeviä, ja ne sisältävät myös Pohjoismaiden neuvoston aktiivisen osallistumisen työhön. Puheenjohtajisto viittaa kuitenkin neuvoston vuoden 2009 istunnossa hyväksytyyn suositukseen nro 15, jonka mukaan Pohjoismaiden ministerineuvoston tulisi perustaa Minskiin pohjoismainen tiedotustoimisto. Ministerineuvosto ei ole halukas tähän, mutta se aikoo lisätä Vilnan-toimiston resursseja ja nimittää sinne Valko-Venäjä-asioista vastaavan henkilön. Puheenjohtajisto toteaa, että Pohjoismaiden neuvosto on yhä tiedotustoimiston perustamisen kannalla, sillä suora läsnäolo toisi yhteistyölle nykyistä enemmän painoarvoa ja näkyvyyttä.

Itämeri-yhteistyö

Neuvosto jatkoi aktiivista osallistumistaan Itämeri-yhteistyöhön, jonka parlamentaarisesta toiminnasta sillä on päävastuu. Neuvosto vastaa Itämeren parlamentaarikkokonferenssin (BSPC) sihteeristöpalveluista, ja neuvoston edustajat BSPC:n pysyvässä komiteassa edustavat samalla Pohjoismaiden parlamentteja. Pysyvän komitean puheenjohtajana toimi edustaja Christina Gestrin.

Neuvoston valtuuskunta osallistui Ahvenanmaalla elokuun lopussa pidettyyn Itämeri-konferenssiin, joka oli järjestyksessä 19. Konferenssin julkilausuma koski muun muassa Itämeren alueen yhteistyötä, ilmastomuutosta ja luonnon monimuotoisuutta; yhdenmukaisesti meripolitiikkaa; rauhaa ja tur-

vallisuutta sekä ihmiskauppaa. Konferenssissa pohdittiin myös sen nimen muuttamista konferenssista neuvostoksi, jollaiseksi parlamentaarinen Itämeri-yhteistyö on todellisuudessa kehittynyt. Lisäksi pohdittiin Valko-Venäjän ottamista konferenssin tarkkailijaksi. Christina Gestrin jatkaa pysyvän komitean puheenjohtajana myös vuonna 2011, jolloin Itämeri-konferenssin isäntänä on Suomen eduskunta.

BSPC:llä oli toimintavuonna kaksi työryhmää, joista toinen niistä keskittyi siviiliturvallisuuteen – erityisesti ihmiskauppaan – ja toinen yhdenmukaiseen meripolitiikkaan. Työryhmissä on mukana muiden muassa neuvoston valiokuntien ja kansallisten parlamenttien edustajia.

Arktinen yhteistyö

Pohjoismaiden ministerineuvosto järjesti Kööpenhaminassa toukokuussa arktisen konferenssin, joka perustui Pohjoismaiden neuvoston vuonna 2009 hyväksymään suositukseen nro 10 ja johon osallistui Pohjoismaiden neuvostosta pieni valtuuskunta. Konferenssin pääaiheet olivat arktisten alueiden paikallinen ja globaali hallinta, Arktoksen luonnonvarat ja elämä Arktiksella.

Järjestyksessä yhdeksäs arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssi taas pidettiin Brysselin EU-parlamentissa syyskuussa, ja siihen osallistuivat myös neuvoston presidentti sekä parlamentaarikkokonferenssin pysyvässä komiteassa (SCPAR) mukana oleva neuvoston tarkkailija. Neuvoston puheenvuoro keskittyi arktisen alueen yhteistyön tärkeyteen varsinkin meripelastustoitinnassa.

Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa

Neuvoston puheenjohtajisto tapasi toimintavuonna jälleen myös Norden-yhdistysten liiton puheenjohtajiston keskustellakseen yhteistyön ajankohtaisista aiheista. Lisäksi neuvosto osallistui tarkkailijana Länsi-Pohjan neuvoston teemakokoukseen ja vuosikokoukseen.

Pohjoismaiden neuvostolla, Baltian yleiskokouksella ja Beneluxin parlamentilla

on ollut kahden vuoden välein kolmenvälisiä kokouksia. Tällä kertaa kokousta isännöi Pohjoismaiden neuvosto Oslossa, ja aiheena oli integraatio. Neuvoston presidentti osallistui myös Beneluxin parlamentin istuntoon kesäkuussa sekä

Brittiläis-irlantilaisen parlamentaarisen yleiskokouksen (BIPA) istuntoon marras-kuussa.

4.2 Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Valiokunnalla oli toimintavuonna viisi kokousta, joissa käsiteltiin monipuolisesti koulutus- ja tutkimusalan asioita, luovuuden ja innovoinnin edistämistä sekä pohjoismaisen kulttuurikanavan ja -festivaalin perustamista. Valiokunnan käsittelemien ehdotusten pohjalta hyväksyttiin suosituksia ja esityksiä, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Koulutus, osaaminen ja yrittäjyys

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan sekä elinkeinovaliokunnan tammikuun kokouksessa järjestettiin Pohjoismaiden työelämää ja kilpailukykyä koskeva seminaari, jonka pohjalta kulttuuri- ja koulutusvaliokunta laati valiokuntaehdotuksen A 1497. Valiokunta korostaa ehdotuksessaan, että työpaikkojen ja koulutuksen tarjoaminen nuorille on ratkaisevaa Pohjoismaiden kasvun ja edistyneen turvaamiseksi. Tämän vuoksi tulisi laatia strategia nuorten mahdollisuuksien edistämiseksi koulutuksessa ja työmarkkinoilla. Yhteispohjoismainen strategia tarjoaisi nuorille hyvät edellytykset kehittää taitojaan, hyödyntää valmiuksiaan, työskennellä, osallistua aktiivisesti yhteiskuntaelämään ja sitoutua entisestään edistämään Pohjoismaiden kehitystä. Visio kattaa kaikki nuoret, mutta erityisesti tulisi keskittyä nuoriin, joilla on heikoimmat edellytykset kuin muilla.

Valiokunta perehtyi toimintavuonna myös luovuuteen, innovointiin ja yrittäjyyteen koulutuksissa muun muassa tekemällä opintokäyntejä kokouksensa yhteydessä.

Tuloksena oli valiokuntaehdotus A 1498, jossa korostetaan, että Pohjoismaiden tulee parantaa luomisvoiman, luovuuden ja innovoinnin edistämisen edellytyksiä koulutusjärjestelmässä. Erityisesti tulisi panostaa opettajien osaamisen kehittämiseen, jotta koulutusjärjestelmät voisivat kehittyä nykyistä avoimemmiksi kokeiluille ja riskinotolle. Pohjoismaiden on valiokunnan mukaan luotava yhteiset toimintaedellytykset yrittäjyyttä laajasti edistävälle kouluhankkeille, sillä yrittäjyyskoulutus on omiaan lisäämään erityisesti poikien koulumotivaatiota ja lisäämään oppilaiden onnistumisen kokemuksia.

Näistä kahdesta ehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa samansisältöiset suositukset (nro 24 ja nro 25). Niissä ministerineuvostoa kehoitetaan vahvistamaan yrittäjyyden osuutta opettajankoulutusten aineopetuksessa ja opetussuunnitelmassa, lisäämään koulujen, opettajankoulutusten ja paikallisen elinkeinoelämän välistä kokemusten, hyvien käytäntöjen ja tiedon jakamista, kehittämään ja levittämään paikallisen elinkeinoelämän, koulutuslaitosten ja työmarkkinoiden välisiä kumppanuus- ja yhteistyömalleja sekä toteuttamaan alan pohjoismaisia pilottihankkeita.

Koulutus ja tutkimus

Valiokunta käsittelee toimintavuonna ministerineuvoston ehdotuksen B 267, joka koskee koulutus- ja tutkimusalan strategiaa vuosiksi 2011–2013. Strategian nimenä on ”Osaaminen vihreän kasvun ja hyvinvoinnin aloilla”, ja siinä kuvataan Pohjoismaiden tutkimus- ja koulutusyhteistyön visioita. Tavoitteena on muun muassa kehittää toimivia, rajattomia pohjoismaisia koulutus-, tutkimus- ja innovaatioalueita, turvata tehokkaat ja joustavat yhteiset työmarkkinat, joilla on käytössään riittävästi osaavaa työvoimaa, tukea Pohjoismaiden kilpailukykyä muun muassa edistämällä pitkäjänteisesti vihreää kasvua, edistää Pohjoismaiden kansainvälistä osallistumista ja vaikuttamista sekä kehittää pohjoismaisen kieli- ja kulttuuri-identiteetin ja Pohjoismaiden yhteiskuntamallien tarjoamaa yhteistä arvoperustaa.

Valiokunta piti ministerineuvoston uutta strategiaa onnistuneena ja korosti mietinnössään neljää aluetta, jotka on sen mielestä syytä asettaa etusijalle: varhaiskasvatustutkimus, koulupudokastutkimus, koulutusten luovuuden ja innovaation tutkimus sekä erityisopetuksen ja -kasvatustieteen tutkimus. Valiokunnan mielestä strategian onnistuminen edellyttää etenkin hyvin toimivien, rajattomien pohjoismaisten koulutus-, tutkimus- ja innovaatioalueiden kehittämistä, jotta Pohjoismaista tulisi korkealuokkaisen osaamisen kehittämisen ja tutkimuksen edelläkävijäalue. Valiokunta viittaa myös edellä mainittuihin suosituksiin nuorten työelämästä ja osaamisesta (A 1497) sekä luovuudesta, innovoinnista ja yrittäjyydestä koulutuksissa (A 1498). Molemmat sopivat valiokunnan mukaan hyvin ministerineuvoston strategian tavoitteisiin, ja valiokunta jatkaa mielellään ministerineuvoston kanssa tehtävää yhteistyötä tällä tärkeällä alalla.

Koulutus- ja tutkimusalan strategiasta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 23, jossa Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen ottaen huomioon ehdotusta koskevassa mietinnössä esitetyt näkemykset.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta sekä elinkeinovaliokunta laativat toimintavuonna yhteisen valiokuntaehdotuksen A 1495 pohjoismaisen tutkimus- ja innovaatioalueen (NORIA) kehittämisestä. Ehdotuksesta kerrotaan elinkeinovaliokunnan osuudessa.

Valiokunnan käsittelyyn tuli myös neuvoston konservatiivisen ryhmän tekemä jäsen ehdotus A 1489 pohjoismaisen osaamisen kokoamisesta tiettyihin korkeakouluihin ja yliopistoihin. Siinä todetaan, että pohjoismaisten osaamiskeskittymien luominen tiettyihin yliopistoihin vahvistaisi oppilaitosten edellytyksiä kansainvälisessä kilpailussa. Maiden tulisi lisätä yhteistyötään sen sijaan, että kukin maa tahollaan käyttää huomattavia voimavaroja toisiaan vastaaviin koulutuksiin. Konservatiivisen ryhmän mukaan Pohjoismaiden ministerineuvostolle tulisi suositaa, että se edistää pohjoismaisten osaamiskeskittymien luomista tiettyihin Pohjoismaiden yliopistoihin. Ehdotuksen käsittely jatkuu vuonna 2011.

Kulttuuria kouluihin

Edustaja *Risto Aution* (kesk) aloitteesta perustettiin vuonna 2007 ”Kulttuuria kouluihin” -niminen työryhmä pohtimaan oppilaiden luovuuden edistämistä. Ryhmän tavoitteena on laatia poliittisia toimenpiteitä, joilla tuetaan Pohjoismaiden kulttuurialoitteita ja kulttuurin sisällyttämistä kouluopetukseen. Kulttuurilla tarkoitetaan tässä yhteydessä taide- ja taitoaineiden opetusta.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta laati vuonna 2009 aiheesta valiokuntaehdotuksen A 1469, josta hyväksyttiin neuvoston istunnossa suositus nro 24. Siinä Pohjoismaiden hallituksille suositetaan muun muassa, että ne käynnistäisivät Pohjoismaiden välisen oppilas- ja luokkavaihdon pilottihankkeen kielellisen ja kulttuurisen yhteenkuuluvuuden lisäämiseksi.

Valiokunnan jäsenet ovat itse vaikuttaneet hyvin aktiivisesti suosituksen toteuttamiseen. Esimerkiksi mainittu pilottihanke käynnistettiin Suomessa vuonna 2009, ja sitä koordinoi Hausjärven yläkoulun ja lukion lehtori *Jukka Palonen* yhdessä opetusministeriön, CIMOn ja Pohjoismaiden Suomeninstituutin Nifinin kanssa. Pohjoismaiden koulujen on tarkoitus tuottaa hankkeessa yhteinen musikaali, jota esitetään syksyllä 2012 neuvoston istunnon yhteydessä järjestettävillä kulttuurifestivaaleilla. Suomen viranomaiset vastaavat jo käynnistetyn hankkeen toteuttamisesta, ja talvella 2010–2011 pidetään suunnittelukokous kaikkien osallistuvien koulujen kanssa.

Pohjoismainen kulttuurikanava

Valiokunta järjesti huhtikuussa seminaarin Pohjoismaiden yleisradiotoiminnasta ja päätti sen pohjalta perustaa työryhmän selvittämään yhteispohjoismaisen kulttuurikanavan perustamisen teknisiä, taloudellisia ja käytännön seikkoja. Kanavan esikuvana ja yhteistyökumppanina olisi ranskalais-saksalainen kulttuurikanava Arte. Valiokunta katsoo, että yhteispohjoismaisen kanavan perustamisella voitaisiin tasapainottaa amerikkalaisten ohjelmien ylivaltaa Pohjoismaiden kanavilla. Pohjoismaiset tuottajat

saavuttaisivat lisäksi sen avulla nykyistä laajemman yleisön sekä naapurimaissa että Euroopassa, eli pohjoismainen kulttuurikanava avaisi väyliä Eurooppaan.

Valiokunnan laatiman ehdotuksen A 1519 perusteella hyväksyttiin istunnossa suositus nro 12 pohjoismaisesta Arte-kanavasta. Siinä Pohjoismaiden neuvosto suosittelee Pohjoismaiden hallituksille, että ne yhteistyössä Pohjoismaiden yleisradioyhtiöiden kanssa perustavat uuden riippumattoman televisiokanavan joko omalla lähetystajuuudellaan tai yhteistyössä vakiintuneiden yleisradiokanavien kanssa ja toteuttavat työn ArteNorden-selvityksen muiden suositusten mukaisesti.

Neuvoston Suomen-valtuuskunta piti hanketta hyvänä, mutta suhtautui sen valmistelutapaan hyvin kriittisesti. Kriittikkiä esitettiin varsinkin siitä, että Suomen yleisradiota ei ollut otettu mukaan hanketta valmistelleeseen työryhmään. Ylen olisi valtuuskunnan mielestä tärkeä olla hankkeessa mukana, jos kanavasta on tarkoitus tehdä yhteispohjoismainen kulttuurikanava.

Pohjoismainen kulttuurifestivaali

Valiokunta laati toimintavuonna ehdotuksen A 1487 istunnon yhteydessä järjestettävän pohjoismaisen kulttuurifestivaalin perustamisesta. Festivaalin tarkoituksena olisi muun muassa esitellä pohjoismaista taidetta ja kulttuuria, vahvistaa Pohjoismaiden taidealan toimijoiden nykyisiä verkostoja, lisätä Pohjoismaiden neuvoston palkintojen sekä pohjoismaisen taiteen ja kulttuurin näkyvyyttä sekä edistää Pohjoismaiden välistä taiteilijavaihtoa ja kulttuurituotteiden myyntiä. Valiokunnan mukaan viiden vuoden välein kussakin pääkaupungissa järjestettävä pohjoismainen kulttuurifestivaali saavuttaisi varmasti suuren yleisön ja mahdollistaisi siten pohjoismaisen yhteistyön esittelyn. Samalla voisi kasvaa halukkuus kokea ja toteuttaa pohjoismaisia kulttuurituotantoja.

Puheenjohtajisto hyväksyi valiokuntaehdotuksesta esityksen nro 5, jossa Pohjoismaiden neuvosto suosittelee Pohjoismaiden ministerineuvostolle muun muassa, että se toteuttaa vuotuisen pohjoismaisen kulttuurifestivaalin Pohjoismaiden neuvos-

ton istunnon yhteydessä ja sisällyttää sen ministerineuvoston budjettiin itsenäisenä ja toistuvana tapahtumana.

4.3 Hyvinvointivaliokunta

Valiokunnalla oli vuoden aikana viisi kokousta, joissa keskityttiin ennen kaikkea ikääntyneiden elämänlaatuun ja yhteispohjoismaisen rekisterin perustamiseen terveydenhuollon ammattihenkilöistä. Valiokunnan käsittelemien ehdotusten pohjalta hyväksyttiin suosituksia, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Ikääntyneiden hyvä elämänlaatu

Valiokunnan pääaiheena oli toimintavuonna hyvän elämänlaadun luominen Pohjoismaiden ikääntyneille, ja valiokunta hankki aiheesta tietoa alan pohjoismaisilta asiantuntijoilta ja laitoksilta sekä ministereiltä. Pääaiheeseen liittyi myös valiokunnan Norjassa pidettyjen kesäkokousten vierailuohjelma. Selvitystensä pohjalta valiokunta totesi, että eri Pohjoismailla ja itsehallintoalueilla on monia hyviä ratkaisuja, jotka voivat toimia hyvänä esimerkkinä kaikille Pohjoismailla.

Valiokunnan aiheesta laatimaan ehdotukseen A 1509 valittiin ikääntymispolitiikan keskeisiä alueita, ja sen konkreettisten suositusten tavoitteena on luoda hyvää ikääntymispolitiikkaa lähivuosina sekä hyödyntää taloudellisia ja inhimillisiä voimavaroja entistä tehokkaammin. Ehdotuksen painopistealueet ovat asuntopolitiikka ja strateginen esteettömyyden suunnittelu (yksilölliset asunto- ja hoivapalvelut eri ryhmille tarpeiden mukaan), hyvinvointiteknologia, ikääntyneiden mielenterveys, dementia sekä omaisten rooli.

Valiokuntaehdotuksen pohjalta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 26, jossa Pohjoismaiden ministerineuvostoa suositetaan vahvistamaan pohjoismaisten laitosten alaan liittyvää tutkimusta, kehittämään pohjoismaista hyvinvointiteknologiaa ja perustamaan Pohjoismaihin etsivä kunnallinen palvelu vanhusten palvelutarpeiden arvioimiseksi. Lisäksi suosituksessa käsitellään muun muassa ikääntyneiden turvapuhelin-

palvelun sekä vanhustenhuollon palvelujen tarjoajille myönnettävän laatusertifikaatin perustamista, sähköisten terveydenhuoltopalvelujen kehittämistä, yksilöllisiä asu- mispalveluja, omaisten koulutuspalveluja ja tukemista, ikääntyneiden psykiatriasuunnitelman ja dementiapotilaita koskevan toimenpidesuunnitelman laatimista sekä pohjoismaisen etiikkaseminaarin järjestämistä aiheesta ”Mikä on ihmisen arvo – pitäisikö elintärkeälle hoidolle voida asettaa taloudellinen yläraja?”.

Valiokunnan vuoden pääaiheeseen liittyi niin ikään valiokuntaehdotus A 1514 harvinaisia sairauksia koskevan yhteispohjoismaisen toimintasuunnitelman laatimisesta EU-suositusten mukaisesti. Siitä hyväksytyssä suosituksessa nro 27 Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että laaditaan EU-suositusten mukaisesti harvinaisia sairauksia koskeva yhteispohjoismainen toimintasuunnitelma, jonka ehdotuksiin sisältyvät muun muassa rahoitus, harvinaisten sairauksien hoidon yhteiset suuntaviivat, kansallisten ja pohjoismaisten ammattiryhmien luominen sekä yhteiset rekisterit ja seurantajärjestelmät.

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden rekisteri

Valiokunta käsittelee useissa kokouksissaan yhteispohjoismaisen rekisterin perustamista laillistetuista terveydenhuollon ammattihenkilöistä, kuten lääkäreistä, hammaslääkäreistä ja sairaanhoitajista. Valiokunta laati aiheesta valiokuntaehdotuksen A 1506, jonka mukaan rekisteri auttaisi osaltaan paljastamaan vakavia rikkomuksia ja toisessa Pohjoismaassa tai itsehallintoalueilla annettuja huomautuksia. Rekisteristä tulisi voida hakea tietoja aiemmasta ammatinharjoittamisesta ja mahdollisista huomautuksista silloin, kun yhdessä Pohjoismaassa laillistetun ammattihenkilön oikeudet saanut terveydenhuollon työntekijä hakee laillistamista toisessa Pohjoismaassa tai itsehallintoalueella. Valiokunta katsoo, että ehdotus lisäisi osaltaan pohjoismaalaisten potilasturvallisuutta.

Tämä runsaasti mediahuomiota saanut ehdotus johti istunnossa hyväksytyyn suositukseen nro 28, jossa Pohjoismaiden ministerineuvostolle suositetaan kyseisen rekisterin perustamista.

Kansanterveyden innovaatiokeskus

Neuvoston konservatiivinen ryhmä teki toimintavuonna jäsenehdotuksen A 1496 Pohjoismaisen kansanterveystieteen korkeakoulun (NHV) yhteyteen perustettavasta pohjoismaisesta kansanterveyden innovaatiokeskuksesta. Ryhmän mukaan keskus olisi foorumi terveydenhuollon ja hoiva-alan kehityshankkeille ja parantaisi siten innovaatio- ja yrittäjyyskoulutuksen saatavuutta. Lisäksi keskus auttaisi Pohjoismaita käsittelemään kaikille yhteisiä ongelmia edistämällä innovaatiokehitystä terveydenhuoltoalalla.

Valiokunta suhtautui myönteisesti tähän ehdotukseen ja teki sitä koskevasta mietinnöstä valiokuntaehdotuksen A 1505. Innovaatiokeskuksen perustamisen lisäksi siinä ehdotetaan, että ministerineuvosto arvioisi mahdollisuuksia laatia ”Huippu- tutkimusaloite II – pohjoismainen terveys-, hyvinvointi- ja sosiaalialan suurpanostus” ilmasto-, energia- ja ympäristöalan huippu- tutkimusaloitteessa käytetyn mallin mukaisesti. Ehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 29.

4.4 Kansalais- ja kuluttaja- valiokunta

Valiokunnalla oli vuoden aikana viisi kokousta, joiden aiheista voidaan mainita kuluttaja- ja tasa-arvopolitiikan kehittämisen, pohjoismainen panttijärjestelmä sekä Tanskan kohua herättänyt käytäntö, jonka perusteella sosiaalipalveluita tai toimeentulotukea tarvitsevia muiden Pohjoismaiden kansalaisia on lähetetty Tanskasta takaisin kotimaihinsa.

Valiokunnan käsittelemien ehdotusten pohjalta hyväksyttiin suosituksia ja esityksiä, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Kuluttajapolitiikka

Valiokunnan yhtenä painopistealueena on kuluttaja-asioiden palauttaminen osaksi pohjoismaista yhteistyötä. Valiokunta katsoo nimittäin alan yhteistyön heikentyneen sen jälkeen, kun Pohjoismaiden ministerineuvoston alainen virallinen kuluttajapolitiinen yhteistyö lakkautettiin vuonna 2005.

Valiokunta pohti tänäkin toimintavuonna pohjoismaisen kuluttajapolitiittisen yhteistyön tarvetta ja mahdollisuuksia ja totesi jälleen, että nykyinen epävirallinen kuluttajayhteistyö ei ole riittävää kuluttajien kannalta. Valiokunta päättikin asettaa ministerineuvostolle kriittisiä kysymyksiä ja pyrkiä siten nostamaan kuluttaja-asioita yhteistyön tärkeysjärjestyksessä.

Valiokunta vastaanotti neuvoston puheenjohtajiston jäsenen ja eduskunnan suuren valiokunnan puheenjohtajan, edustaja *Erkki Tuomiojan* (sd) lähettämän kirjeen, jossa hän kehotti Pohjoismaita tekemään kuluttajien oikeuksia koskevaan EU:n direktiiviehdotukseen liittyvää yhteistyötä. Valiokunta päätti asettaa valtuuskunnan, jonka tehtävänä olisi ajaa asiaa ja ottaa yhteyttä kuluttajapolitiikkaa käsitteleviin kansallisiin ja EU-parlamentaarikkoihin sekä Pohjoismaiden ministerineuvostoon. Valtuuskunta tapasikin EU-parlamentissa pohjoismaisia euroedustajia, ja tapaamista pidettiin menestyksenä sekä tulevan yhteistyön että kuluttajien oikeuksia koskevaan direktiiviehdotukseen vaikuttamisen kannalta.

Tapaaminen poikivaliokuntaehdotuksen A 1507 Pohjoismaiden yhteisestä kannasta EU:n kuluttajapolitiikkaan. Puheenjohtajisto hyväksyi sen pohjalta esityksen nro 6, jossa Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, että ne koordinoivat Pohjoismaille yhtenäistä kantaa Euroopan unionin neuvoston käsitellessä direktiiviehdotusta KOM(2008) 614. Pohjoismaiden kannan tulee varmistaa mahdollisimman laadukas yhdenmukainen vähimmäistaso niin, että Pohjoismaiden kuluttajansuojaa voidaan vahvistaa tulevaisuudessa.

Sosiaalipalvelusopimuksen tulkinta

Valiokuntaa puhutti pitkin vuotta Tanskan käytäntö, jonka mukaan sosiaalipalvelui-

ta tai toimeentulotukea tarvitsevia muiden Pohjoismaiden kansalaisia oli karkotettu maasta. Asia tuli alun perin valiokunnan tietoon, kun Haloo Pohjola -tietopalveluun oli tullut ilmoituksia asiasta.

Valiokunta lähetti vuoden aikana Pohjoismaiden hallituksille kirjallisia kysymyksiä selvittääkseen maiden karkotuskäytäntöjä. Vastauksista ilmeni, että vain Tanska on karkottanut sosiaalipalveluita tai toimeentulotukea tarvitsevia Pohjoismaiden kansalaisia ja että näitä tapauksia oli 10 yksistään vuonna 2009. Valiokunnan kuulema Kööpenhaminan yliopiston oikeustieteen professori katsoi, että Tanskan käytäntö on pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen vastainen. Sopimuksen 7 artiklassa todetaan nimittäin, että ”Pohjoismaan kansalaista ei saa lähettää kotiin sillä perusteella, että hän on sosiaalipalvelujen tai toimeentulotuen tarpeessa, jos hänen perhesuhteensa, sitteensä asuinmaahan tai muut olosuhteet puoltavat hänen jäämistään sinne, eikä missään tapauksessa jos hän viimeisen kolmen vuoden ajan on laillisesti asunut maassa”.

Valiokunta kutsui Tanskan integraatioministerin *Birthe Rønn-Hornbechin* valiokunnan syyskokoukseen keskustelemaan aiheesta, mutta ministeri kieltäytyi kutsusta. Tätä pidettiin ennenkuulumattomana pohjoismaisessa yhteistyössä.

Tanskan pohjoismainen yhteistyöministeri *Karen Ellemann* antoi istunnossa valiokunnan pyynnöstä selonteon Tanskan käytännöstä ja lainsäädännöstä ja totesi, että kotimaahan lähetetyt ovat olleet muiden Pohjoismaiden kansalaisia, jotka ovat olleet Tanskassa alle kolme vuotta. Hän korosti niin ikään, että kyse ei ole karkottamisesta, kuten keskustelussa on toistuvasti todettu, vaan henkilö voi kotiin lähettämisen jälkeen matkustaa takaisin Tanskaan ja asettua sinne asumaan, mikäli edellytykset täyttyvät. Kansalais- ja kuluttajavalioikunnan puheenjohtaja, edustaja *Ville Niinistö* (vihr) totesi kuitenkin, että Tanskan käytäntö poikkeaa selvästi muiden Pohjoismaiden noudattamasta käytännöstä ja että käytäntö on ristiriidassa pohjoismaisten vapaan liikkuvuuden periaatteiden kanssa.

Istunnossa hyväksyttiin kansalais- ja kuluttajavalioikunnan ehdotuksen A 1515 pohjalta kaksi suositusta (nro 8 ja nro 9).

Niistä ensimmäisessä Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Tanskan hallitukselle muun muassa, että se lopettaa Tanskan käytännön lähettää kotiin sosiaalipalveluita tai toimeentulotukea tarvitsevia Pohjoismaiden kansalaisia. Suositus nro 9 koskee sosiaalipalvelusopimuksen tulkintaa, ja Suomen, Ruotsin, Norjan ja Islannin hallituksia kehoitetaan siinä muun muassa vetoamaan Tanskaan, jotta se tulkitseisi sopimusta samoin kuin nekin Pohjoismaiden kansalaisten yhtäläisten oikeuksien turvaamiseksi.

Tasa-arvopoliittikka

Pohjoismaiden ministerineuvosto laati toimintavuonna uuden tasa-arvoyhteistyön ohjelman. Ohjelman valmistelun yhteydessä käytiin keskustelua siitä, pitääkö tasa-arvoyhteistyön jatkossakin keskittyä vain sukupuoleen – onhan sukupuoli perustuva syrjintä vain yksi monista syrjintämuodoista. Valiokunta laati tämän pohjalta ehdotuksen A 1494 pohjoismaisen tasa-arvoyhteistyön sisällön laajentamisesta. Sen pohjalta hyväksytyssä suosituksessa nro 15 suositetaan Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se laatii pohjoismaiselle yhteistyölle monimuotoisuuspolitiikan, johon sisältyy oikeus tasa-arvoon ja yhdenvertaiseen kohteluun riippumatta sukupuolesta, etnisestä alkuperästä, uskonnosta, vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai seksuaalisesta suuntautuneisuudesta.

Valiokunta käsittelee myös ministerineuvoston ehdotuksen B 268 pohjoismaisesta tasa-arvopoliittisesta yhteistyöstä vuosiksi 2011–2014. Ohjelman kaksi pääteemaa ovat sukupuoli- ja tasa-arvonäkökulman valtavirtaistaminen sekä miesten ja poikien aktiivinen osallistuminen. Valiokunnan mietinnön pohjalta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 14, jossa Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen sekä sisällyttää siihen kansalais- ja kuluttajavaliokunnan huomautuksen, jonka mukaan nollatoleranssi sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa kohtaan tulee laajentaa koskemaan myös muita väkivallan muotoja, kuten tiettyihin alttiina oleviin ryhmiin kohdistuvia viharikoksia.

Pohjoismainen panttijärjestelmä

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta sekä elinkeinovaliokunta ryhtyivät vuonna 2008 pohtimaan yhteispohjoismaisen panttijärjestelmän perustamista. Toimintavuonna asian käsittelyyn tuli mukaan myös kansalais- ja kuluttajavaliokunta, jonka tehtäväksi jäi varsinaisen valiokuntaehdotuksen laatiminen. Työtä pohjusti pohjoismaisen rajaestefoorumin aiheesta teettämä selvitys, ja käsittelyn yhteydessä kuultiin myös yhteistä järjestelmää kannattavien ja vastustavien sidosryhmien edustajia.

Valiokunnat totesivat, että yhteisen panttijärjestelmän luominen on mahdollista toteuttaa päivittämällä nykyiset laitteet. Järjestelmä hyödyttäisi Pohjoismaiden kuluttajia mahdollistamalla pantin lunastamisen maiden rajoista riippumatta ja suojelisi myös ympäristöä. Lisäksi yhteisen järjestelmän avulla voitaisiin säännellä rajakauppaa, jos veroton myynti sisällytettäisiin järjestelmään. Järjestelmän vastustajia ovat Pohjoismaiden panimoala ja vähittäiskauppa, sillä ne pelkäävät järjestelmän aiheuttavan suuria kustannuksia. Vastarintaa saattaa tosin selittää myös se, että nykyinen järjestelmä on alalle tuottoisa: suurta osaa myydyistä tölkeistä ja pulloista ei koskaan palauteta. EU suunnittelee joka tapauksessa yhteistä panttijärjestelmää, joten Pohjoismailla on mahdollisuus olla alan edelläkävijöitä.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta laati pohjoismaisen pantti- ja palautusjärjestelmän perustamisesta valiokuntaehdotuksen A 1516. Siitä hyväksyttiin istunnossa kaksi suositusta (nro 16 ja nro 17). Ensimmäisessä suosituksessa Pohjoismaiden hallituksia kehoitetaan velvoittamaan kansallisia panttijärjestelmiä ja hallintoelimiä löytämään yhteistyössä alan edustajien kanssa kolmen vuoden kuluessa pohjoismaisen ratkaisun siten, että pantin saa muistakin Pohjoismaista ja että panttiautomaatit sopeutetaan tähän tarkoitukseen. Lisäksi kehoitetaan määräämään pantti pohjoismaisten tuottajien juomapakkauksiin, jotka menevät verotomaan myyntiin lautoille ja naapurimaihin, sekä edistämään pitkällä aikavälillä laajaa eurooppalaista ratkaisua, joka osaltaan tehostaisi koko alueen juomapakkausten uusiokäyttöä ja kierrätystä. Suositus 17 taas on

suunnattu Pohjoismaiden ministerineuvostolle, jota kehoitetaan osallistumaan pohjoismaisten panttijärjestelmien yhteensovittamiseen niin, että Pohjoismaiden kaikkiin panttiautomaatteihin voi palauttaa kaikkien Pohjoismaiden pulloja ja tölkkejä.

Pankkisiirtojen palvelumaksut

Valiokunta järjesti neuvoston vuoden 2009 istunnon alla tempauksen, jossa lähetettiin sama rahasumma Pohjoismaasta toiseen pankkimaksujen vertailemiseksi. Vertailun perusteella todettiin, että Pohjoismaiden välisten tilisiirtojen pankkikuluisia on niin paljon kirjavuutta, että tilanne on kuluttajan kannalta kohtuuton ja käsittämätön. Tämä antoi kimmokkeen valiokuntaehdotukseen A 1486 palvelumaksujen poistamisesta rajat ylittävien pankkisiirtojen yhteydessä. Siitä hyväksyttiin istunnossa suositus nro 10, jossa Pohjoismaiden hallituksia kehoitetaan laatimaan kansallinen lainsäädäntö, jolla esitetään pankkeja ja rahalaitoksia perimästä palvelumaksuja Pohjoismaiden välillä tehtävistä yksityisistä pankkisiirroista.

4.5 Ympäristö- ja luonnonvaraliokunta

Valiokunnalla oli vuoden aikana viisi kokousta. Niissä käsiteltiin muun muassa kemikaaleja, maa- ja metsätalouspolitiikkaa ja ilmastoasioita. Valiokunnan käsittelemien ehdotusten pohjalta hyväksyttiin esityksiä ja suosituksia, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Vaaralliset kemikaalit

Valiokunta jatkoi toimintavuonna vaarallisia kemikaaleja käsittelevän jäsenehdotuksen A 1466 käsittelyä. Neuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän tekemässä ehdotuksessa todetaan, että Pohjoismaat olivat edistäneet EU:n uuden REACH-kemikaaliasetuksen valmistelua ja että tämän maailman kunnianhimoisimman kemikaalialan asetuksen seuranta on tärkeää. Sosiaalidemokraatti-

nen ryhmä ehdotti siten, että Pohjoismaiden ministerineuvosto edistäisi kemikaalitutkijoiden YK-paneelin perustamista, laatisi vaarallisia kemikaaleja sekä vaarallisten ja myrkyllisten kemikaalien maailmanlaajuisia kustannuksia käsittelevän pohjoismaisen Sternin raportin ja kehottaisi yrityksiä noudattamaan vaarallisten kemikaalien korvaamisperiaatetta.

Valiokunta järjesti vuoden 2009 syyskokousten yhteydessä aiheesta pienoisseminaarin, johon osallistui muun muassa Suomen ympäristökeskuksen edustaja. Kemikaaliturvallisuuteen liittyvää yhteistyötä käsiteltiin myös Pohjoismaiden ympäristöministerien kanssa pidetyssä kokouksessa neuvoston vuoden 2009 istunnon yhteydessä.

Valiokunta päätyi mietinnössään ehdottamaan muun muassa, että Pohjoismaiden ministerineuvosto toteuttaisi hormonaalisia haitta-aineita koskevia tutkimuksia ja edistäisi maailmanlaajuisen raskasmetallisopimuksen syntyä. Lisäksi valiokunta ehdotti, että Pohjoismaiden hallitukset ottaisivat käyttöön uuden kemikaaleja koskevan hankintapolitiikan ja edistäisivät kansainvälisen kemikaalitutkijapaneelin perustamista. Puhemiesjohtajisto hyväksyi mietinnön pohjalta esitykset nro 1 ja nro 2.

Valiokunta keskusteli vaarallisten kemikaalien rajoittamiseen liittyvästä pohjoismaisesta yhteistyöstä Pohjoismaiden ympäristöministerien kanssa myös neuvoston vuoden 2010 istunnon yhteydessä.

Maa- ja metsätalouspolitiikka

Valiokunnan käsiteltävänä oli niin ikään neuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän tekemä jäsenehdotus A 1483 pohjoismaisesta maa- ja metsätalouspolitiikasta. Ehdotus sisältää kokonaisnäköyksen Pohjoismaiden maa- ja metsätalouspolitiikasta, ja sen viitekehyksenä ovat ilmastonmuutokseen ja uusiutuvan energian tarpeeseen liittyvät haasteet. Ehdotuksessa tarkastellaan muun muassa elintarviketuotannon ja bioenergian tuotannon välistä tasapainoa, luonnonmukaisten tuotantomenetelmien kehittämistarvetta sekä maatalouden kehittämisen myönteisiä ilmastovaikutuksia.

Valiokunta järjesti aiheesta pienoisseminaarin neuvoston huhtikuun kokousten yhteydessä ja laati mietinnön, jonka pohjalta istunnossa hyväksyttiin suositus nro 18. Siinä Pohjoismaiden neuvosto suosittelee Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se perustaa tietokannan ilmastonmuutoksen mahdollisista vaikutuksista Pohjoismaiden maa- ja metsätalouteen. Tietokannassa tulisi olla tietoa myös tarvittavista sopeutustoimista ja Pohjoismaiden maatalouden mahdollisuuksista toimia alueellisena ja maailmanlaajuisena elintarvikkeiden toimittajana. Lisäksi ministerineuvostoa kehoitetaan järjestämään konferenssi maatalouden haasteista ja teettämään pohjoismainen asiantuntijaselvitys nykyisistä maataloustukijärjestelmistä kestävästä maataloustuotannon ja vihreän kasvun edistämiseksi.

Ilmasto

Valiokunta pohti toimintavuonna ilmasto-neuvottelujen tilannetta ja Pohjoismaiden neuvoston mahdollisuuksia alan pohjoismaisen yhteistyön vahvistamiseen. Valiokunta laati aiheesta kaksi valiokuntaehdotusta, joista ehdotus A 1512 koski pohjoismaisen ilmastotyön uusia aloitteita. Valiokunta korostaa ehdotuksessaan, että mikään maa tai alue ei pysty yksinään ratkaisemaan ilmastohaastetta, vaan kaikkien aktiivista panosta tarvitaan. Suurimman vastuun kantavat varakkaat maat ja alueet. Valiokunta haluaakin Pohjoismaiden uudistavan ilmastopanostustaan siten, että Pohjoismaiden ministerineuvosto perustaisi asiantuntijapaneelin arvioimaan vaihtoehtoisia kansainvälisen yhteistyön malleja maailman kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Ministerineuvoston tulisi lisäksi järjestää konferenssi poliittisista välineistä, jotka ovat osoittautuneet tehokkaimmiksi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiskeinoiksi Pohjoismaissa. Lopuksi ministerineuvoston tulisi laatia säännöllisesti katsaus ilmastotutkimuksen edistymisestä. Ehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 19.

Toinen ilmastoaiheinen valiokuntaehdotus, A 1513, koski kehitysmaiden ilmastohankkeiden rahoittamiseen liittyvän yhteispohjoismaisen panostuksen vahvistamista.

Ehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 20, jossa Pohjoismaiden neuvosto suosittelee Pohjoismaiden hallituksille, että ne osallistuvat aktiivisesti Kööpenhaminan sitoumuksen (Copenhagen Accord) tavoitteeseen Copenhagen Green Climate Fund -rahaston ja REDD-mekanismin perustamiseksi ja rahoittamiseksi ja että ne vahvistavat Pohjoismaiden yhteistä panostusta Nordic Climate Facility -rahoitusohjelman puitteissa.

Valiokunta piti kesäkokouksensa Huippuvuorilla, jossa saatiin paikan päällä tunnettu arktisen ilmaston nopeaan lämpenemiseen ja alueelle suuntautuvan, kasvavan risteilyturismin aiheuttamiin riskeihin.

Yhteistyö elinkeinواليokunnan kanssa

Ympäristö- ja luonnonvarawaliokunta sekä elinkeinواليokunta perehtyivät toimintavuonna energia-asioihin – ennen kaikkea pohjoismaisten sähkömarkkinoiden kilpailu- ja hinnoittelukysymyksiin sekä uusiutuvan energian tuotantoon. Valiokunnat asettivat yhteisen raportointiryhmän uusiutuvan energian yhteispohjoismaisesta tuotannosta. Työryhmä tapasi vuoden aikana useita asiantuntijoita, ja se esitti Pohjoismaiden hallituksille kysymyksiä uusiutuvan energian tuotannosta ja siirrosta. Valiokunnat päättivät työryhmän työskentelyn ja suositusten pohjalta laatia uusiutuvaa energiaa koskevan valiokuntaehdotuksen A 1518. Ehdotuksesta ja siitä hyväksytystä suosituksesta nro 21 kerrotaan tarkemmin elinkeinواليokunnan osuudessa.

Ympäristö- ja luonnonvarawaliokunta jatkoi yhdessä elinkeinواليokunnan kanssa vuonna 2008 alkanutta työtä, jossa selvitettiin yhteispohjoismaisen panttijärjestelmän perustamista. Toimintavuonna asian käsittelyyn tuli mukaan myös kansalais- ja kuluttajawaliokunta. Käsittelyä pohjusti pohjoismaisen rajaestefoorumin aiheesta teettämä selvitys, ja käsittelyn yhteydessä kuultiin myös yhteistä järjestelmää kannattavien ja vastustavien sidosryhmien edustajia. Panttijärjestelmän perustamista koskevasta valiokuntaehdotuksesta A 1516 ja siitä hyväksytyistä suosituksista (nro 16 ja nro 17)

kerrotaan tarkemmin kansalais- ja kuluttaja-valiokunnan osuudessa.

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta selvitti yhdessä elinkeinovaliokunnan kanssa myös arktisten alueiden laivaliikenteen kasvuun, ympäristö- ja meriturvallisuuteen sekä pelastuspalveluun liittyviä kysymyksiä kuulemalla asiantuntijoita. Valiokunnat päättivät jatkaa asiaan perehtymistä järjestämällä tammikuussa 2011 pienoisseminaarin alan ongelmista ja Pohjoismaiden neuvoston vaikutusmahdollisuuksista.

Lasten ja nuorten ulkoilutoiminta

Valiokunta käsiteli vuoden aikana neuvoston ruotsalaisjäsenen tekemän ehdotuksen A 1476, joka käsiteli panostamista lasten ja nuorten ulkoilutoimintaan. Ehdotuksen lähtökohtana on pohjoismaisten yhteiskuntien yhä kiihtyvämpi kaupungistuminen, joka rajoittaa ihmisten luonnon tuntemusta ja luontosuhdetta. Hyvä luontosuhde edellyttää sitä, että ihmiset saavat mahdollisimman varhain myönteisiä luontoelämyksiä ja mahdollisuuden pohtia luonto-, ympäristö- ja ilmastoasioita. Ehdotuksessa korostetaan niin ikään, että liikunta, ulkoilu ja luonnossa liikkuminen edistävät myös terveyttä.

Puheenjohtajisto hyväksyi ehdotuksesta valiokunnan mietinnön pohjalta Pohjoismaiden ministerineuvostolle kohdistetun esityksen nro 3, jossa ehdotetaan muun muassa pohjoismaista kokemustenvaihtoa siitä, miten metsä- ja luontoalueet voidaan turvata kaupunkien lähialueilla ja miten niitä voidaan käyttää lasten ja nuorten hyvään ja monipuoliseen ulkoilutoimintaan. Lisäksi ehdotetaan käynnistettäväksi Pohjoismaiden ja Baltian maiden välisiä koulutusalan liikkuvuusjärjestelmiä sekä Pohjoismaisen lapsi- ja nuorisoyhteistyön komitean (NORDBUK) alaisia tukiohjelmia lasten ja nuorten ulkoilutoiminnan vahvistamiseksi.

Petoeläimet

Valiokunta on käsitellyt jo monen vuoden ajan Pohjoismaiden petoeläinkantojen hoitamista, ja petoeläimet olivat valiokunnan päiväjärjestyksessä myös vuonna 2010.

Valiokunta sai käsiteltäväkseen neuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän tekemän jäsenehdotuksen A 1499 yhteispohjoismaisesta strategiasta supikoiran leviämisen estämiseksi. Ehdotuksessa todetaan, että supikoiran istuttaminen Venäjän länsiosiin on johtanut kannan voimakkaaseen leviämiseen. Tutkijoiden mukaan supikoiraa esiintyy lähes koko Suomessa ja suurissa osissa Ruotsia, ja se on vaarassa levitä myös Tanskaan ja Norjaan. Supikoiran nopealla leviämällä on erittäin kielteisiä vaikutuksia nykyiseen eläimistöön, ja niiden rajoittamiseksi tarvitaan koordinoituja toimia. Asianomaisten Pohjoismaiden hallitusten tulisi ehdotuksen mukaan käynnistää yhdessä hankkeita ja tukea nykyistä työtä supikoirakannan kehittämisen seuraamiseksi ja rajoittamiseksi.

Valiokunta lähetti ehdotuksen lausuntokierrokselle, ja saadut vastaukset tukivat ehdotuksen tavoitteita. Valiokunta laati siten ehdotuksesta puoltavan mietinnön, josta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 22. Siinä Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, että ne laativat pikimmiten yhteispohjoismaisia strategioita supikoiran leviämisen estämiseksi.

Petoeläinongelmiin liittyi myös kaksi muuta valiokunnan käsittelemää jäsenehdotusta, jotka oli tehnyt edustaja *Lauri Oinonen* (kesk). Ehdotus A 1477 koski ihmisten ja eläinten suojaamisesta petoeläinten kantamilta kulkutaudeilta ja ehdotus A 1492 ongelmia, joita karhut ja sudet sekä niiden siirrot aiheuttavat ihmisille ja kotieläimille Pohjoismaissa. Valiokunta ei katsonut ehdotusten antavan aiheita toimenpiteisiin, koska neuvosto on viime vuosina käsitellyt useaan otteeseen petoeläinkantojen hoitoon liittyviä kysymyksiä ja tehnyt aiheesta suosituksia. Ehdotuksen A 1492 ei myöskään katsottu olevan sopusoinnussa petoeläimiin liittyvän Pohjoismaiden neuvoston työn kanssa.

Muut asiat

Valiokunta järjesti yhdessä ministerineuvoston kanssa tammikuussa 2010 pienoisseminaarin EU:n yhteisen kalastuspolitiikan uudistamisesta. Mukana oli ruotsalaisia,

tanskalaisia ja suomalaisia europarlamentaarikkoja, neuvoston jäseniä sekä kansallisten parlamenttien kalastusvaliokuntien ja pohjoismaisen kalastusyhteistyön edustajia. Pyrkimyksenä oli saada yleiskuva Pohjoismaiden kannoista ja tulevasta EU-prosessista sekä selvittää siten pohjoismaisia vaikutusmahdollisuuksia.

Valiokunta kartoitti vuonna 2009 luonnonsuojelujärjestöjen roolia Pohjoismaiden ympäristö- ja ilmastopolitiikassa järjestämällä pienoisseminaarin. Sekä valiokunnalla että järjestöillä on halua vuoropuhelun lisäämiseen, ja kaksi valiokunnan jäsentä osallistuikin pohjoismaisten luonnonsuojelujärjestöjen yhteiskokoukseen toimintavuoden syyskuussa. Järjestöt hyväksyivät kokouksessaan Pohjoismaiden hallituksille, Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle suunnatun lausunnon. Sen aiheena on luonnon monimuotoisuus hyvinvointikysymyksenä. Järjestöt kehottavat toteuttamaan Trondheimin suositukset, joiden mukaan Pohjoismaiden tulisi kehittää vuoteen 2020 ulottuva yhteinen biodiversiteettistrategia. Valiokunta keskusteli Trondheimin suosituksista Pohjoismaiden ympäristöministerien kanssa marraskuussa neuvoston istunnon yhteydessä pidetyssä kokouksessa.

4.6 Elinkeinovaliokunta

Valiokunnalla oli toimintavuonna kaikkiaan viisi kokousta, joissa käsiteltiin muun muassa energia-, työelämä-, tutkimus- ja finanssiasioita. Valiokunnan käsittelemien ehdotusten pohjalta hyväksyttiin esityksiä ja suosituksia, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Uusiutuvan energian tuotanto

Elinkeinovaliokunta sekä ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta perehtyivät toimintavuonna energia-asioihin, ennen kaikkea pohjoismaisten sähkömarkkinoiden kilpailu- ja hinnoittelukysymyksiin sekä uusiutuvan energian tuotantoon. Valiokunnat

asettivat yhteisen raportointiryhmän selvittämään uusiutuvan energian yhteispohjoismaista tuotantoa. Ryhmä tapasi vuoden aikana useita asiantuntijoita, ja se esitti Pohjoismaiden hallituksille kysymyksiä uusiutuvan energian tuotannosta ja siirrosta.

Valiokunnat päättivät työryhmän työkentelyn ja suositusten pohjalta laatia uusiutuvaa energiaa koskevan valiokuntaehdotuksen A 1518. Valiokuntien mukaan Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa on paljon poliittista tahtoa kansallisten sähköjärjestelmien välisten yhteyksien kehittämiseksi ja vahvistamiseksi. Pohjoismaat ovat valinneet eri keinoja pyrkiessään lisäämään uusiutuvan energian käyttöä, ja Pohjoismaiden ministerineuvoston mukaan maat haluavat säilyttää omat järjestelmänsä. Analyysien mukaan sähkön markkinahintoja voidaan kuitenkin alentaa yhtenäistämällä uusiutuvan energian tuotannon markkinapohjaisia tukijärjestelmiä.

Valiokuntaehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 21, jossa Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se esittää Pohjoismaiden neuvoston 63. istunnossa selvityksen, jonka lähtökohtana on perusteellinen analyysi tukijärjestelmien yhtenäistämisen seurauksista uusiutuvan energian tuotannossa Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa.

Pohjoismaainen panttijärjestelmä

Elinkeinovaliokunta jatkoi yhdessä ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan kanssa vuonna 2008 alkanutta työtä, jossa selvitettiin yhteispohjoismaisen panttijärjestelmän perustamista. Toimintavuonna asian käsittelyyn tuli mukaan myös kansalais- ja kuluttajavaliokunta. Käsittelyä pohjusti pohjoismaisen rajaestefoorumin aiheesta teettämä selvitys, ja käsittelyn yhteydessä kuultiin myös yhteistä järjestelmää kannattavien ja vastustavien sidosryhmien edustajia. Panttijärjestelmän perustamista koskevasta valiokuntaehdotuksesta A 1516 ja siitä hyväksytyistä suosituksista (nro 16 ja nro 17) kerrotaan tarkemmin kansalais- ja kuluttajavaliokunnan osuudessa.

Ympäristö- ja meriturvallisuus

Elinkeinovaliokunta selvitti yhdessä ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan kanssa myös arktisten alueiden laivaliikenteen kasvuun, ympäristö- ja meriturvallisuuteen sekä pelastuspalveluun liittyviä kysymyksiä kuulemalla asiantuntijoita. Valiokunnat päättivät jatkaa asiaan perehtymistä järjestämällä tammikuussa 2011 pienoisseminaarin alan ongelmista ja Pohjoismaiden neuvoston vaikutusmahdollisuuksista.

Pohjoismaisen tutkimus- ja innovaatioalueen kehittäminen

Elinkeinovaliokunta keskusteli yhdessä kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan kanssa pohjoismaisesta tutkimusyhteistyöstä ja ennen kaikkea viisi vuotta sitten perustetusta pohjoismaisesta tutkimus- ja innovaatioalueesta NORIAsta. Valiokunnat laativat NORIAN kehittämisestä yhteisen ehdotuksen A 1495, jonka mukaan NORIA-konseptista olisi syytä aloittaa selvitys. Tarkoituksena olisi kerätä kokemuksia pohjoismaisesta tutkimus- ja innovaatioyhteistyöstä alan kehittämiseksi ja tarkastella sitä, ovatko esimerkiksi organisaatio ja yhteistyösuhteet asetettujen tavoitteiden mukaisia.

Puheenjohtajisto hyväksyi valiokuntien ehdotuksen pohjalta esityksen nro 4, jossa Pohjoismaiden ministerineuvostoa kehoitetaan käynnistämään mainittu NORIA-selvitys. Siinä tulisi tarkastella muun muassa tutkimuksen ja innovaation välistä yhteisvaikutusta, sektorienvälistä koordinaatiota, NORIAN kahden pilarin eli NordForskin ja Pohjoismaisen innovaatiokeskuksen (NICE) sekä laitosten ja ministerineuvoston välistä yhteistyötä. Lisäksi tulisi selvittää budjettia sekä kansallisten tutkimusneuvostojen ja tutkimusympäristöjen kanssa tehtävää yhteistyötä ja ehdottaa Pohjoismaiden tutkimus- ja innovaatioyhteistyön kehitystoimia.

Nuorten työelämä ja osaaminen

Elinkeinovaliokunnan sekä kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan tammikuun koko-

uksessa järjestettiin Pohjoismaiden työelämää ja kilpailukykyä koskeva seminaari. Sen pohjalta laaditusta jäsenehdotuksesta A 1497 kerrotaan kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan osuudessa.

Valiokunta käsitteli myös neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmän laatimaa jäsenehdotusta A 1510 Pohjoismaiden yhteisestä panostuksesta nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn. Siinä ehdotetaan, että Pohjoismaiden hallitusten tulisi kehittää yhteis-pohjoismainen strategia, jonka tavoitteena olisi ehkäistä nuorisotyöttömyyttä ja kehittää työmarkkinoita globalisaation haasteisiin vastaamiseksi. Lisäksi ehdotetaan, että kaikki Pohjoismaat ottavat käyttöön nuorisotakuun koulutuksen tai työn takaamiseksi kaikille alle 25-vuotiaille. Asian käsittely jatkuu vuonna 2011.

Kansainväliset rahansiirrot

Valiokunnan käsittelyyn tuli toimintavuonna myös neuvoston vasemmistososialistisen vihreän ryhmän tekemä jäsenehdotus A 1502 pohjoismaisesta aloitteesta rahansiirtoveron (Tobinin vero) käyttöönottamiseksi. Ryhmä toteaa ehdotuksessaan, että maailmanlaajuisen romahduksen jälkimainingeissa lähes kaikilla poliittisilla tahoilla on vaadittu pankki- ja rahoitussektoria sekä globaalia keinottelua koskevaa uutta lainsäädäntöä, sääntelyä ja aloitteentekoa. Tois-taiseksi konkreettisia tuloksia on kuitenkin saatu vasta vähän. Ryhmä ehdottikin, että Pohjoismaat tekisivät yhteistyötä kansainvälisiin rahansiirtoihin kohdistuvan yleisen maksun käyttöönottamiseksi Euroopassa ja koko maailmassa. Ryhmän mielestä Pohjoismaiden hallitusten tulisi lisäksi laatia ehdotus kansainvälisiin rahansiirtoihin kohdistet-tavan veron käyttöönotosta Pohjoismaissa.

Valiokunta piti jälkimmäistä ehdotusta ongelmallisena, koska verotuksen onnistuminen edellyttäisi sen maailmanlaajuisesta käyttöönottoa. Rahansiirtoveron käyttöönotto pelkästään Pohjoismaissa ei siis valiokunnan mielestä tuottaisi tulosta. Istun-nossa hyväksyttiin valiokunnan mietinnön pohjalta kaksi suositusta (nro 30 ja nro 31). Ensin mainitussa Pohjoismaiden neuvosto suosittelee Pohjoismaiden ministerineuvos-

tolle, että Pohjoismaat tekevät yhteistyötä kansainvälisiin rahansiirtoihin kohdistuvan yleisen maksun käyttöönottamiseksi Euroopan ja koko maailman tasolla. Jälkimmäisessä suosituksessa Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, että Pohjoismaiden valtiovarainministerit pyrki- vät yhdessä valmistautumaan tuleviin talouskriiseihin.

Terveellinen ruoka

Valiokunta käsitteli kokouksissaan myös terveellisen pohjoismaisen ruoan tuotantoa ja kuuli eri sidosryhmiä alan yhteistyötarpeista. Tämän pohjalta valiokunta laati ehdotuksen A 1517, jossa korostetaan, että elintarvikkeiden suurtuotannolla on suuri vaikutus ihmisten arkeen ja terveyteen – nautitaanhan Pohjoismaiden julkisissa laitoksissa ja yksityisissä yrityksissä päivittäin noin viisi miljoonaa ateriaa. Ruoan suurtuotanto asettaa monia vaatimuksia raaka-aineille, valmistukselle, logistiikalle sekä muille tekijöille, joten alalla tarvitaan esimerkiksi laitosten, kuntien, elintarvikkeiden tuottajien, kokkien ja suurkeittiöiden välistä innovatiivista yhteistyötä. Yhteiskunnalla on tällä alalla laajat mahdollisuudet edistää kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia.

Valiokuntaehdotuksen pohjalta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 32, jossa Pohjoismaiden ministerineuvostolle suositetaan, että se järjestää Uusi pohjoismainen ruoka -ohjelman osana konferenssin, joka koskee terveellisen ruoan tuotantoa laajalle väestölle Pohjoismaissa.

Muut asiat

Valiokunta käsitteli myös edustaja *Lauri Oimosen* (kesk) tekemän jäsenehdotuksen A 1404 globaalien ulottuvuuden sisällyttämisestä Keskipohjolaa koskeviin visioihin. Valiokunta totesi, että aihetta on käsitelty kattavasti jo aiemmissa ehdotuksissa ja suosituksissa, joten ehdotuksen ei katsottu antavan aihetta toimenpiteisiin. Toimenpiteisiin eivät johtaneet myöskään neuvoston

vasemmistososialistisen vihreän ryhmän tekemä jäsenehdotus A 1501 yhteisen panostuksen vahvistamiseksi kehitettäessä Pohjoismaiden välisiä rautatie- ja junayhteyksiä ja neuvoston konservatiivisen ryhmän ehdotus A 1490 Pohjolan kolmion kehittämistä. Valiokunta katsoi, että nämäkin ehdotukset menevät päällekkäin aiempien ehdotusten ja suositusten kanssa ja että Pohjoismaiden välisten junayhteyksien kehittämiseen liittyvissä asioissa on tehokkainta keskustella alasta vastaavien ministerien kanssa.

4.7 Tarkastuskomitea

Tarkastuskomitealla oli vuoden aikana neljä kokousta, joissa keskityttiin Pohjoismaiden ministerineuvoston projektinhallintaan sekä pohjoismaisen globalisaatioaloitteen tarkastamiseen. Lisäksi komitea vieraili helmikuussa Pohjoismaiden ministerineuvoston Kaliningradin-toimistossa.

Komitea on useana vuonna keskittynyt Pohjoismaiden ministerineuvoston hanke-toimintaan, ja toimintavuonna komitea ilmaisi tyytyväisyytensä siihen, että hankkeiden määrää on saatu karsittua muun muassa panostamalla suuriin globalisaatiohankkeisiin. Komitean mielestä työtä on kuitenkin jatkettava, ja tulevaisuudessa pitää keskittyä etenkin hankkeiden entistä kriittisempään läpikäyntiin ja arviointiin. Pohjoismaiden ministerineuvoston hankkeilla tulee olla poliittisia tavoitteita, joiden saavuttamista arvioidaan. Samalla on tärkeää, että hankkeiden alku ja loppu on määriteltävä selvästi.

Komitea vieraili elokuussa kolmessa pohjoismaisessa laitoksessa: Nordforsksissa, Pohjoismaisessa innovaatiokeskuksessa ja Pohjoismaisessa energiantutkimuslaitoksessa perehtyäkseen pohjoismaiseen globalisaatioaloitteeseen. Komitea kuuli varsinkin huippututkimusaloitteen edistymisestä ja piti aloitetta hyvänä esimerkkinä siitä, että nyt panostetaan entistä harvempiin, suurempiin ja keskeisempiin toimintoihin sen sijaan, että voimavarat hajautettaisiin mo- neen pieneen hankkeeseen. Tämä mahdollistaa komitean mielestä entistä näkyvämmän pohjoismaisen panostuksen.

5

TIEDOTUS

Neuvoston yleistä viestintästrategiaa koordinoi Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteinen viestintäosasto, joka sijaitsee Kööpenhaminassa. Osastoon kuuluu useiden tiedottajien lisäksi kääntäjiä ja tulkkeja sekä julkaisuyksikkö.

Suomen valtuuskunnalla oli vuoden aikana myös omaa tiedotustoimintaa. Valtuuskunnan sihteeristö lähetti lehdistötiedotteita ja järjesti ennen istuntoa lehdistötilaisuuden yhdessä pohjoismaisen yhteistyöministerin kanssa.

Valtuuskunnan mielestä Kööpenhaminan-sihteeristön viestintäosastolla on parantamisen varaa suomenkielisen aineiston kokoamisessa, kuten myös Suomea koskevassa tiedottamisessa. Valtuuskunta keskustelikin neuvoston ja ministerineuvoston tiedotustoiminnan kehittämistä ja kuuli tässä yhteydessä neuvoston johtajaa *Jan-Erik Enestamia* (ks. valtuuskunnan toimintaa käsittelevä osio).

Mielipidetutkimus

Neuvosto ja ministerineuvosto ovat teettäneet jo parin vuoden ajan istunnon alla mielipidetutkimuksen, jossa on selvitetty muun muassa pohjoismaisen yhteistyön tunnettuutta ja sidosryhmien näkemystä pohjoismaisesta yhteistyöstä. Vuoden 2010 tutkimuksessa selvitettiin erityisesti kansalaisten suhtautumista pohjoismaisen yhteistyön vahvistamiseen. Kimmokkeena oli ruotsalaisen yhteiskunnallisen keskustelijan *Gunnar Wetterbergin* paljon mediahuomiota saanut ehdotus Pohjoismaiden välisen liittovaltion perustamisesta. Wetterberg kirjoitti aiheesta myös kirjan ”Förbundsstaten Norden”, joka julkaistiin vuonna 2010 neuvoston ja ministerineuvoston yhteisenä vuosikirjana.

Mielipidetutkimuksen mukaan kansalaiset ovat tyytyväisiä Pohjoismaiden poliitti-

seen yhteistyöhön. Yhteistyöhön suhtautui myönteisesti tai hyvin myönteisesti 78 prosenttia vastaajista, ja 56 prosenttia toivoi yhteistyötä lisäävän. Pääosa vastaajista oli lisäksi sitä mieltä, että neuvostossa ja ministerineuvostossa keskustellaan ja päätetään kansalaisten kannalta tärkeitä asioista.

Yhteensä 42 prosenttia vastaajista suhtautui lisäksi myönteisesti Pohjoismaiden liittovaltion perustamiseen. Vastaajat perustelivat kantaansa tulevaisuuden hyvinvoinnin varmistamisella ja Pohjoismaiden kansainvälisen vaikutusvallan lisäämisellä. Liittovaltiota vastustaneet taas käyttivät perusteluina kansallisen identiteetin ja lähidemokratian säilyttämisestä sekä sitä, että maiden väliset erot ovat liian suuret.

Lehtimiesapurahat

Pohjoismaiden neuvosto jakaa vuosittain lehtimiesapurahoja kussakin Pohjoismaassa. Apurahaohjelman tarkoituksena on antaa toimittajille mahdollisuus raportoida Pohjoismaiden olosuhteista ja pohjoismaisesta yhteistyöstä. Suomen osuus apurahasummasta oli 90 000 Tanskan kruunua, eli noin 12 000 euroa. Suomesta tuli kaikkiaan 40 hakemusta, ja apuraha myönnettiin seuraaville hakijoille:

– Media Comnatel Ab:n toimittaja *Natalia Erchova* Helsingistä sai 9 000 Tanskan kruunua (noin 1 200 euroa) perehtyäkseen Norjassa aiheeseen ”Norja viikinkiajalta nykypäivään”.

– Ylen toimittaja *Patrick Holmström* Helsingistä sai 7 500 Tanskan kruunua (noin 1 000 euroa) selvittääkseen, miten talouskriisi on vaikuttanut islantilaisten näkemysiin pohjoismaisista naapurimaista.

– Ylen toimittaja *Petri Julkunen* Kuopista sai 10 000 Tanskan kruunua (noin 1 300 euroa) perehtyäkseen Norjassa alueellisen

radiotoiminnan kuulijäläheisyyteen harvaan asutussa Pohjoismaassa.

– Ylen toimittaja *Abti Koskinen* Mikkelistä sai 8 000 Tanskan kruunua (noin 1 000 euroa) tutustuakseen väkivaltaa vähentämään pyrkivään ruotsalaiseen kansalais- ja järjestötoimintaan.

– Vapaa toimittaja *Maria Markus* Tikka-koskelta sai 8 000 Tanskan kruunua (noin 1 000 euroa) tutustuakseen tanskalaiseen luomutuotantoon ja osallistuakseen Islannissa ”Art in Translation” -konferenssiin.

– Vapaa toimittaja *Päivi Mäkinen* Oulusta sai 11 000 Tanskan kruunua (noin 1 500 euroa) tutustuakseen monikulttuuriseen Pohjoiskalottiin ja pohjoismaiseen kulttuuriyhteistyöhön.

– Vapaa toimittaja *Arja Palmu* Helsingistä sai 6 500 Tanskan kruunua (noin 870

euroa) selvittääkseen Islannin poliittista ja taloudellista tilannetta lehtimiesliiton järjestämällä opintomatalla.

– Ulkopoliitikka-lehden vapaa toimittaja *Joonas Pörsti* Helsingistä sai 12 000 Tanskan kruunua (noin 1 600 euroa) perehtyäkseen Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhteistyömahdollisuuksiin.

– Kauppalehden erikoistoimittaja *Veijo Sabiluoma* Espoosta sai 9 000 Tanskan kruunua (noin 1 200 euroa) tutustuakseen Norjan kalatalouteen.

– UP-Uutispalvelun politiikan toimittaja *Birgitta Suorsa* Vantaalta sai 9 000 Tanskan kruunua (noin 1 200 euroa) vertaillakseen Kiirunan, Jällivaaran ja Kittilän kaivospaikkakuntien eroja.

6

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON PALKINNOT

Pohjoismaiden neuvostolla on neljä palkintoa: kirjallisuuspalkinto, musiikkipalkinto, luonto- ja ympäristöpalkinto sekä elokuvapalkinto. Palkinnot jaetaan vuosittain samansuuruisina, eli 350 000 Tanskan kruunua (noin 47 000 euroa) kukin. Vuoden 2010 palkinnot luovutettiin neuvoston Reykjavikin-istunnon yhteydessä järjestetyssä tilaisuudessa 3. marraskuuta.

Kirjallisuuspalkinto Suomeen

Neuvoston kirjallisuuspalkinnon perustivat Pohjoismaiden hallitukset vuonna 1961, ja se jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 1962. Sen jälkeen kirjallisuuspalkinto on myönnetty vuosittain kaunokirjalliselle teokselle, joka on kirjoitettu jollakin Pohjoismaiden kielistä. Palkinnolla halutaan lisätä kiinnostusta naapurimaiden kielisiin ja kirjallisuuteen sekä vahvistaa Pohjoismaiden kulttuurista yhteenkuuluvuutta.

Palkinnonsaajan valitsee pohjoismainen palkintolautakunta, jonka jäsenten on oltava maansa kirjallisuuden asiantuntijoita ja tunnettava mahdollisimman hyvin myös naapurimaiden kirjallisuutta. Lautakunnan suomalaisjäsenet ovat *Pia Ingström* ja *Kristina Malmio*. Varajäseninä ovat *Ralf Andtbacka* ja *Jarmo Papinniemi*.

Vuoden 2010 kirjallisuuspalkinnon sai *Sofi Oksanen* teoksestaan ”Puhdistus” (WSOY, 2008). Palkintolautakunta perusteli valintaansa seuraavasti: ”Puhdistus-romaani sijoittuu Viroon ja kulkee kahdella aikatasolla, mutta sen aiheet – rakkaus, petos, valta ja avuttomuus – ovat ajattomia. Oksanen kuvaa harvinaisen tarkalla ja kouraisevalla kielellä sitä, miten historia koului yksilöä ja miten menneisyys on läsnä nykyhetkessä.”

Suomesta oli asetettu ehdolle myös *Monika Fagerbolmin* romaani ”Glitterscenen”

(Söderströms, 2009), jonka suomennoksen ”Säihkenäyttämö” on tehnyt *Liisa Ryömä* ja kustantanut Teos.

Musiikkipalkinto Norjaan

Luovalle ja esittävälle säveltaiteelle myönnettävä neuvoston musiikkipalkinto jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 1965. Aluksi palkinto myönnettiin joka toinen vuosi, mutta vuodesta 1990 lähtien se on jaettu vuorovuosin luovalle säveltaiteelle, eli jonkin elossa olevan pohjoismaisen säveltäjän teokselle, ja vuorovuosin esittäväälle säveltaiteelle. Tänä vuonna oli vuorossa luova säveltaide, ja palkintoa tavoittelivat ”ajankohtaiset sävelteokset, joista kuuluu kaikkien toimijoiden oma ääni”.

Palkinnonsaajan valitsee pohjoismainen palkintolautakunta, jonka jäsenten on oltava maansa musiikin ja mahdollisimman suuressa määrin myös naapurimaiden musiikin asiantuntijoita. Lautakunnan edellytetään hankkivan tietoa niistä musiikin lajeista, jotka eivät ole suoraan edustettuina lautakunnassa, ja ylläpitävän yhteyksiä olennaisiin musiikkitaloihin. Suomen jäsen lautakunnassa oli *Henrik Otto Donner* ja varajäsen *Lena von Bonsdorff*.

Vuoden 2010 musiikkipalkinnon sai norjalainen säveltäjä ja sävellyksen professori *Lasse Thoresen* teoksestaan ”Opus 42”. Palkintolautakunnan mukaan kyseessä on ”ainutlaatuinen teos, joka uudistaa pohjoismaista laulumusiikkia ja ylipäättään laulu-pohjaista partituurimusiikkia. Opus 42:ssa kuullaan hätkähdyttävän kaunista musiikkia, joka osoittaa kaikkein vanhimman ja kaikkein uusimman musiikin yhtymäkohdat – ja samalla voidaan havaita pohjoismaisen kansanmusiikin sekä esimerkiksi Lähi-idän tai Intian kansanmusiikin väliset yhtäläisyy-

det”. Suomesta olivat ehdolla *Jukka Tien-
suu* teoksellaan ”Rack” (2008) ja *Sebastian
Fagerlund* teoksellaan ”Sky” (2007–2008).
Ahvenanmaata edusti *Kjell Friskin* ”Aubade-
Estampida” (2010).

Luonto- ja ympäristöpalkinto Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan

Neuvoston luonto- ja ympäristöpalkinto pe-
rustettiin vuonna 1994 kahden kulttuuripal-
kinnon rinnalle. Sääntöjen mukaan palkinto
voidaan myöntää pohjoismaiselle yrityksel-
le, organisaatiolle, viestimelle tai henkilöl-
le, joka on esikuvallisesti ottanut luonnon
ja ympäristön huomioon toiminnassaan tai
joka on muutoin antanut merkittävän pa-
noksen luonto- ja ympäristötyöhön.

Palkinnonsaajan valitsee pohjoismainen
palkintolautakunta, jonka suomalaisjäsenet
ovat *Alec Estlander* ja *Marko Ruonala*. Va-
rajäsenenä toimivat *Minna Halme* ja *Päivi
Sihvola*. Ahvenanmaata edustavat lautakun-
nassa *Susanne Eriksson* ja varajäsen *Helena
Blomqvist*.

Vuoden 2010 luonto- ja ympäristöpalkin-
nin teemana oli vihreä varainhoito. Palkin-
tointa tavoittelivat pohjoismaiset yritykset,
organisaatiot, viestimet ja henkilöt, jotka
ovat pyrkineet esikuvallisesti vaikuttamaan
suoraan tai epäsuorasti rahoitusmarkki-
nointiin, varainhoitoalaan, pankkeihin tai
konsultteihin, jotta nämä toimisivat kauko-
näköisesti ja sisällyttäisivät varainhoitoon
kestävän kehityksen.

Palkinto myönnettiin kolmelle pankille:
tanskalaiselle Merkur Andelskasselle, ruot-
salaiselle Ekobankenille ja norjalaiselle Cul-
tura Bankille. Palkintolautakunnan mukaan
”pankit ovat investoineet esikuvallisesti kes-
tävän kehityksen hankkeisiin, ja tämä on ol-
lut niiden työn ydinaluetta. Pankkien koko
toiminta perustuu vihreisiin arvoihin, ja ne
pyrkivät edistämään yhteiskunnan kestävä
kehitystä. Tämä tekee niistä esikuvia varain-
hoitoalan muille toimijoille”.

Suomesta ei päässyt ehdokkaita luonto-
ja ympäristöpalkinnon toiselle kierrokselle.

Elokuvapalkinto Tanskaan

Neuvosto hyväksyi vuoden 2004 istun-
nossaan suosituksen pohjoismaisesta elo-
kuvapalkinnosta, joka on jaettu vuosittain
vuodesta 2005 lähtien. Palkittavan eloku-
van tulee sääntöjen mukaan liittyä pohjois-
maiseen kulttuuripiiriin ja olla taiteellisesti
omaperäinen. Palkintosumma jaetaan tasan
käsikirjoittajan, ohjaajan ja tuottajan kesken.

Palkinnonsaajasta päättää pohjoismai-
nen palkintolautakunta, jonka jäsenillä on
oltava analyyttinen ja kriittinen näkökulma
elokuvaan. Palkintolautakunnan on myös
oltava kansallisesta elokuva-alasta riippu-
maton. Lautakunnan suomalaisjäsen on *Jo-
hanna Grönqvist*, ja varajäsenenä on *Kati
Sinisalo*.

Vuoden 2010 elokuvapalkinto meni
Tanskaan ohjaaja *Thomas Vinterbergille*,
käsikirjoittaja *Tobias Lindholmille* ja tuottaja
Morten Kaufmannille elokuvasta ”Submari-
no” (2010). Palkintolautakunta toteaa perus-
teluissaan seuraavasti: ”Submarino on karu
mutta syvästi liikuttava kertomus kahdesta
veljeksestä, joita yhdistää kohtalokas lap-
suus. Elokuva kuvaa veljeksiä, joille sälyte-
tään aikuisten vastuu, sekä lasta sosiaalisen
perinnön kantajana, mutta samalla se kertoo
paremman tulevaisuuden toivosta. Käsitel-
tävästä teemoista voidaan mainita traumat,
syyllisyys ja sovitus. Submarino on pelkis-
tetty mutta samalla monisäikeinen taideteos,
joka perustuu vahvaan käsikirjoitukseen ja
varmaan ohjaukseen. Tyylikäs, ytimekäs ja
toimiva dramaturgia, näyttelijöiden vahva
läsnäolo sekä älykäs valon ja äänen käyttö
auttavat osaltaan luomaan tämän oivaltavan
kuvan ihmiselämästä.”

Suomesta oli ehdolla *Joonas Bergbällin*
ja *Mika Hotakaisen* ohjaama ja käsikirjoit-
tama ja *Joonas Bergbällin* tuottama doku-
menttielokuva ”Miesten vuoro” (2010).

7

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON ORGANISAATIO

Pohjoismaiden neuvosto on Pohjoismaiden parlamenttien ja hallitusten yhteistyöelin. Neuvoston perustivat vuonna 1952 Tanska, Islanti, Norja ja Ruotsi. Suomi liittyi neuvostoon vuonna 1955. Pohjoismaiden neuvoston työhön osallistuvat Pohjoismaiden lisäksi myös Färsaarten, Grönlannin ja Ahvenanmaan itsehallintoalueet.

Yhteistyön perustana ovat vuonna 1962 solmittu Helsingin sopimus muutoksineen ja neuvoston työjärjestys. Helsingin sopimuksen viimeisimmät muutokset tulivat voimaan vuonna 1996 ja neuvoston työjärjestyksen muutokset vuonna 2008.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on Pohjoismaiden hallitusten yhteistyöelin. Se panee täytäntöön Pohjoismaiden neuvoston suosituksia ja antaa puolestaan neuvostolle hyväksyttäväksi omia ehdotuksiaan. Ministerineuvosto antaa neuvostolle vuosittain kertomuksen toiminnastaan sekä seuraavan vuoden budjettiehdotuksen ja toimintasuunnitelman. Ministerineuvosto laatii myös sektorikohtaisia suunnitelmia politiikan eri aloille.

Neuvoston ja ministerineuvoston puheenjohtajuus kiertävät säännöllisesti Pohjoismaalta toiselle. Ministerineuvoston puheenjohtajuus edeltää neuvoston puheenjohtajuutta siten, että sama maa on peräkkäisinä vuosina ministerineuvoston ja sen jälkeen neuvoston puheenjohtajana. Vuonna 2010 Islanti oli neuvoston ja Tanska ministerineuvoston puheenjohtajamaa.

Yleiskokous

Yleiskokous on neuvoston korkein päättävä elin. Siinä on 87 Pohjoismaiden ja itsehallintoalueiden parlamenteista valittua jäsentä sekä hallitusten edustajat, jotka ovat Pohjoismaiden hallitusten ministereitä.

Yleiskokouksen tehtävänä on antaa suosituksia ja lausuntoja, vahvistaa neuvoston työjärjestys ja valita neuvoston presidentti, varapresidentti sekä puheenjohtajiston ja neuvoston muiden elinten jäsenet.

Yleiskokous kokoontuu istuntoon keran vuodessa syksyisin. Helsingin sopimuksen mukaan on lisäksi mahdollista kutsua koolle ylimääräinen istunto tai teemaistunto. Äänioikeus on vain neuvoston valituilla jäsenillä eli parlamentaarikoilla.

Puheenjohtajisto

Puheenjohtajisto on neuvoston ylin päättävä elin, kun yleiskokous ei ole koolla, ja sillä on tällöin yleiskokouksen päätöksentekovaltuudet. Puheenjohtajiston muodostavat presidentti, varapresidentti ja yksitoista muuta jäsentä, jotka yleiskokous valitsee. Jokaisen viiden maan valtuuskunnan ja jokaisen puolue ryhmän on oltava edustettuna puheenjohtajistossa. Puheenjohtajiston puheenjohtajina toimivat neuvoston presidentti ja varapresidentti, jotka valitaan maasta, jossa neuvoston istunto kulloinkin pidetään. Vuoden 2010 istunto pidettiin Reykjavikissa, ja puheenjohtajuus oli Islannilla. Vuoden 2011 alussa puheenjohtajuus siirtyi Tanskalle.

Puheenjohtajisto johtaa ja koordinoi neuvoston toimintaa sekä varmistaa neuvoston toiminnan nivoutumisen kansallisten parlamenttien ja kansainvälisten järjestöjen toimintaan. Puheenjohtajisto valmistee yleisiä poliittisia ja hallinnollisia asioita, mukaan lukien Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti, ulko- ja turvallisuuspoliittiset asiat sekä neuvoston kansainvälinen yhteistyö.

Puheenjohtajisto käsittelee lisäksi ne jäsen ehdotukset, joita ei lähetetä valiokuntien

käsittelyyn. Se voi toimia yleiskokouksen puolesta ja tehdä esityksiä tai antaa lausuntoja yhteistyöhön liittyvistä asioista, joiden käsittely ei voi odottaa seuraavaan istuntoon.

Valiokunnat

Neuvostossa on viisi valiokuntaa: kulttuuri- ja koulutusvaliokunta, hyvinvointivaliokunta, kansalais- ja kuluttajavalioikunta, ympäristö- ja luonnonvaravalioikunta ja elinkeinovaliokunta. Kullakin valiokunnalla on oltava puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Valiokunnissa on viisitoista jäsentä, paitsi hyvinvointivaliokunnassa neljätoista.

Valiokunnat valmistelevat asioita yleiskokouksen tai puheenjohtajiston päätettäväksi. Ne käsittelevät jäsenehdotuksia, ministerineuvoston ehdotuksia, pohjoismaisten laitosten kertomuksia, ministerineuvoston ilmoituksia hyväksytyjen suositusten toteuttamisesta, saapuneita kirjelmiä ja muita asioita. Myös ministerineuvoston selonteko yhteistyön suunnitelmista ja budjettiehdotus käsitellään kaikissa valiokunnissa.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Valiokunta käsittelee kysymyksiä, jotka liittyvät pohjoismaiseen ja kansainväliseen taiteeseen ja yleiskulttuuriin, monikulttuuriseen Pohjolaan, elokuvaan ja tiedotusvälineisiin, kieliin, urheiluun, Norden-yhdistyksiin ja vapaaehtoissectoriin, lasten- ja nuortenkulttuuriin, perusasteen ja toisen asteen oppilaitoksiin, pohjoismaisiin koulutusmarkkinoihin, kansansivistykseen ja aikuiskoulutukseen, elinikäiseen oppimiseen sekä tutkimukseen, tutkijakoulutukseen ja tutkijainvaihtoon.

Hyvinvointivaliokunta

Valiokunta käsittelee hyvinvoinnin järjestelmiä ja muita turvajärjestelmiä, sosiaali-, terveys- ja vammaisasioita, rakentamista ja asumista, perhe-, lapsi- ja nuorisopoliittisia kysymyksiä sekä huumeiden ym. päihteen väärinkäyttöön liittyviä asioita.

Kansalais- ja kuluttajavalioikunta

Valiokunta valmistelelee kansalaisten ja kuluttajien oikeuksiin liittyviä asioita ja niiden lisäksi yleisluonteisia, muun muassa demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon liittyviä asioita. Sen vastuulle kuuluvat seuraavat politiikan alueet: demokratia, ihmisoikeudet, kansalaisten oikeudet, tasa-arvo, kuluttaja-asiat, elintarviketurvallisuus, rikollisuuden torjunta, myös kansainvälisen rikollisuuden ja terrorismin torjunta, oikeuspoliittiset asiat, siirtolais- ja pakolaispolitiikka sekä rasismien vastainen yhteistyö.

Ympäristö- ja luonnonvaravalioikunta

Valiokunnalle kuuluvat ympäristöä, maa-, metsä- ja kalataloutta, kestävä kehitystä ja energiaa koskevat kysymykset. Valiokunnalla on yleisvastuu kestävästä kehityksestä ja siten myös maa-, metsä- ja kalatalouden elintarvikeosuudesta.

Elinkeinovaliokunta

Valiokunta käsittelee kysymyksiä, jotka koskevat talouden ja tuotannon perusedellytyksiä, elinkeinoelämää ja teollisuutta, sisämarkkinoita, vapaata liikkuvuutta, rajaesteiden poistamista, kauppaa, alueita ja rakennetukea, työllisyyttä ja työmarkkinoita, työympäristöä, infrastruktuuria ja liikennettä, viestintää ja tietotekniikkaa.

Tarkastuskomitea

Tarkastuskomitean tehtävänä on tarkastaa yhteispohjoismaisin varoin rahoitettavaa toimintaa ja vastata yleiskokouksen päättämästä pohjoismaisen yhteistyön tarkastustoiminnasta. Komitea vastaa myös Helsingin sopimuksen, muiden pohjoismaista yhteistyötä koskevien sopimusten, neuvoston työjärjestyksen ja muiden sisäisten määräysten tulkintaan liittyvistä asioista sekä osallistuu näiden säännösten muutosvalmisteluihin.

Vaalikomitea

Vaalikomitea valmistelea kaikki yleiskokouksen toimittamat vaalit sekä mahdolliset täydennysvaalit, jotka puheenjohtajisto toimittaa neuvoston puolesta. Vaalikomiteassa on seitsemän jäsentä.

Valtuuskunnat

Kunkin maan valitut jäsenet, varajäsenet ja hallituksen edustajat muodostavat maansa valtuuskunnan neuvostossa. Suomen valtuuskuntaan kuuluu 18 eduskunnan ja kaksi Ahvenanmaan maakuntapäivien valitsemaa jäsentä sekä hallituksen määräämät edustajat.

Tanskan valtuuskuntaan kuuluu 16 kansankäräjien valitsemaa jäsentä, kaksi jäsentä Färsearilta ja kaksi Grönlannista. Norjan ja Ruotsin valtuuskunnissa on 20 suurkäräjien ja valtiopäivien valitsemaa jäsentä, ja Islannin valtuuskunnassa on seitsemän yleiskäräjien valitsemaa jäsentä.

Puolueryhmät

Parlamentit valitsevat neuvoston jäsenet ja varajäsenet puolueiden voimasuhteiden mukaan. Luottamuspaikkojen jakoa ja monia käsiteltäviä asioita valmistellaan puolueryhmissä ennen neuvoston elinten päätöksiä. Puolueryhmiä on neljä: keskiryhmä, sosiaalidemokraattinen ryhmä, konservatiivinen ryhmä ja vasemmistososialistinen vihreä ryhmä.

Sihteeristöt

Pohjoismaiden neuvoston sihteeristöä johtaa neuvoston johtaja. Sihteeristössä on noin 20 työntekijää, ja se sijaitsee Kööpenhaminassa samassa rakennuksessa ministerineuvoston sihteeristön kanssa. Kansallisten valtuuskuntien sihteeristöt sijaitsevat kansallisten parlamenttien kanslioissa. Suomen

valtuuskunnan sihteeristötehtävistä vastaa eduskunnan kansainvälisten asiain yksikkö. Myös puolueryhmillä on omat sihteeristönsä. Neuvoston johtaja, kansallisten valtuuskuntien sihteerit ja puolueryhmien sihteerit tapaavat sihteeristökokouksissa, joissa valmistellaan puheenjohtajiston työtä.

Pääministerit

Pääministereillä on yleisvastuu pohjoismaisesta yhteistyöstä. Heidän tehtävänä on nivoa Pohjoismaiden välinen yhteistyö eurooppalaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Pääministerit kokoontuvat säännöllisesti kolme tai neljä kertaa vuodessa. Puheenjohtajamaalla on vastuu kokouksista, jotka voivat olla luonteeltaan varsinaisia tai ylimääräisiä. Vuonna 2010 ministerineuvoston puheenjohtajuus oli Tanskalla, ja vuonna 2011 se siirtyi Suomelle.

Yhteistyöministerit

Kaikilla Pohjoismailla on erityinen pohjoismainen yhteistyöministeri, joka johtaa ja koordinoi ministerineuvoston toimintaa.

Suomen valtuuskunta tekee tiivistä yhteistyötä yhteistyöministerin ja hänen ulkoministeriössä sijaitsevan Pohjoismaisen yhteistyön sihteeristönsä kanssa. Yhteistyöministerin tehtäviin kuuluu pohjoismaisen yhteistyön koordinointi hallituksessa, ja hän on vastuussa yhteistyöbudjetin käsittelystä.

Pohjoismainen yhteistyökomitea

Pääministereitä ja yhteistyöministereitä avustaa pohjoismainen yhteistyökomitea (PYK), jossa ovat mukana ulkoministeriöiden pohjoismaisen yhteistyön sihteeristöjen päälliköt. Komitea toimii myös Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön ja sen pääsihteerin hallituksena.

Esitykset, suositukset ja sisäiset päätökset 2010

Puheenjohtajiston hyväksymät esitykset tammi–lokakuussa 2010

Esitys 1/2010¹ *Vaarallisia kemikaaleja koskeva tutkimus ja raskasmetallisopimus (A 1466/miljö)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, *että* se REACHin toimeenpanon yhteydessä toteuttaa teknisiä tutkimuksia hormonaalisten haitta-aineiden määrittämiseksi, ehdottaa ja valmistelee muita aineityyppejä korvaavien aineiden ehdokaslistalle sekä tekee yhteistyötä nanomateriaalien määrittelemiseksi ja rekisteröimiseksi uusina ja täten voimassa olevan säännösten piiriin kuuluvina aineina.

että se ottaa johtavan aseman kansainvälisessä työssä saada aikaan maailmanlaajuinen elohopeasopimus, johon olisi mahdollista sisällyttää myös muita raskasmetalleja.

Esitys 2/2010² *Kemikaaleja koskeva bankintapolitiikka ja kansainvälinen tutkijapaneeli (A 1466/miljö)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne ottavat käyttöön julkisia viranomaisia ja yrityksiä koskevan hankintapolitiikan, jonka mukaan esimerkiksi ChemSecin SIN-luettelon ("Substitute it now") mukaisesti korvattavissa olevista vaarallisista kemikaaleista ei saa esittää tarjouspyyntöjä.

että ne yhdessä ja erikseen edistävät kaupallisesti ja poliittisesti täysin puolueetoman kansainvälisen kemikaalitutkijapaneelin perustamista.

Esitys 3/2010³ *Lasten ja nuorten ulkoilutoiminta (A 1476/miljö)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että Pohjoismaiden välillä vaihdetaan kokemuksia siitä, kuinka metsä- ja luontoalueet sekä mahdolliset uudet metsät turvataan käynnissä olevan kaupungistumisen aikana varsinkin kaupunkien lähialueilla ja kuinka niitä voidaan käyttää lasten ja nuorten hyvään ja monipuoliseen ulkoilutoimintaan.

että se käynnistää ja kehittää Pohjoismaiden välisiä sekä Pohjoismaiden ja Baltian maiden välisiä koulutusalan liikkuvuusjärjestelmiä, jotka mahdollistavat lasten ja nuorten sekä heidän ohjaajiensa ja opettajiensa vaihdon maiden välillä ulkoilutoiminnan laajuuden ja kehittämisen vahvistamiseksi.

¹ Puheenjohtajiston hyväksymä 27. tammikuuta 2010.

² Puheenjohtajiston hyväksymä 27. tammikuuta 2010.

³ Puheenjohtajiston hyväksymä 27. tammikuuta 2010.

että se käynnistää ja mielellään laajentaa Pohjoismaisen lapsi- ja nuorisoyhteistyön komitean (NORDBUK) alaisia tukiohjelmiä, joilla toteutetaan lasten ja nuorten aktiivisempaa ulkoilutoimintaa kehittäviä ja edistäviä aloitteita ja hankkeita.

Esitys 4/2010⁴ Pohjoismaisen tutkimus- ja innovaatioalueen (NORIA) kehittäminen (A 1495/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se käynnistää NORIA-selvityksen, jossa:

- selvitetään, onko NORIAN avulla luotu tutkimuksen ja innovaation yhteisvaikutusta.
- selvitetään sektorienvälistä koordinointia Pohjoismaiden ministerineuvostossa.
- selvitetään, tukevatko tarvittavat rakenteet ja yhteistyöelimet pohjoismaista tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä.
- selvitetään NORIAN kahden pilarin eli NordForskin ja NICen sekä laitosten ja ministerineuvoston välistä yhteistyötä.
- selvitetään, miten ja missä määrin budjetti ja tarvittavat varat turvataan osuuksilla kansallisista tutkimus- ja innovaatiovaroista yleisesti ja ennen huippututkimusaloitteen kaltaisten hankkeiden käynnistymistä.
- selvitetään kansallisten tutkimusneuvostojen ja tutkimusympäristöjen kanssa tehtävää yhteistyötä.
- selvitetään elinkeinoelämän asemaa Pohjoismaiden tutkimus- ja innovaatiotyössä.
- ehdotetaan Pohjoismaiden tutkimus- ja innovaatioyhteistyön kehitystoimia.

Esitys 5/2010⁵ Pohjoismaisen kulttuurifestivaalin perustaminen (A 1487/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se toteuttaa vuotuisen pohjoismaisen kulttuurifestivaalin Pohjoismaiden neuvoston istunnon yhteydessä.

että se sisällyttää Pohjoismaiden ministerineuvoston budjettiin kulttuurifestivaalin itsenäisenä ja toistuvana tapahtumana, jolla on oma budjettierä.

että se sisällyttää festivaalin Pohjoismaiden ministerineuvoston kulttuurialan strategiaan ja toimintasuunnitelmaan vuodesta 2010 lähtien.

että se perustaa koordinoivan sihteeristön, joka vastaa festivaalin järjestämisestä ja toteutuksesta.

Esitys 6/2010⁶ Pohjoismaiden yhteinen kanta EU:n kuluttajapolitiikkaan (A 1507/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne koordinoivat Pohjoismaille yhtenäistä kantaa Euroopan unionin neuvoston käsitellessä direktiiviehdotusta KOM(2008) 614. Pohjoismaiden kannan tulee varmistaa mahdollisimman laadukas yhdenmukainen vähimmäistaso niin, että Pohjoismaiden kuluttajansuojaa voidaan vahvistaa tulevaisuudessa.

⁴ Puheenjohtajiston hyväksymä 29. kesäkuuta 2010.

⁵ Puheenjohtajiston hyväksymä 22. syyskuuta 2010.

⁶ Puheenjohtajiston hyväksymä 22. syyskuuta 2010.

Pohjoismaiden neuvoston 62. istunnossa hyväksytyt suositukset

Suositus 7/2010 Ministerineuvoston vuoden 2011 toimintasuunnitelma ja budjetti (B 266/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1. *että* 3 miljoonan Tanskan kruunun lisäys rajaestetyön budjettierään (5-1035-1) ei johda siihen, että asianomaiset maat vähentävät kyseisten rajaalueorganisaatioiden määrärahoja.

2. *että* NordGenille myönnetään tarvittavat varat vastuualueensa hallinnointiin. Pohjoismaiden neuvostolle lähetetään selonteko NordGenin taloudellisen tilanteen ratkaisemisesta.

3. *että* se kehittää Pohjoismaiden ministerineuvoston talousjärjestelmää, jotta varojen käyttökohteet kävisivät siitä ilmi selkeämmin. Budjettia ja tilinpäätöstä tulee kehittää avoimmiksi suhteessa niitä valvovaan ja hyväksyvään poliittiseen järjestelmään.

4. *että* se mainitsee kuluttajapoliittisen yhteistyön erityisenä painopistealueena puheenjohtajamaan erässä (5-0445-1).

5. *että* se varaa kulttuuriministerien erästä 1,5 miljoonaa Tanskan kruunua pohjoismaisen kulttuurifestivaalin perustamiseen (esityksen 5/2010 mukaisesti).

Suositus 8/2010 Pohjoismaiden kansalaisten karkottaminen (A 1515/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Tanskan hallitukselle,

että se lopettaa Tanskan käytännön lähettää kotiin sosiaalipalveluita tai toimeentulotukea Tanskassa tarvitsevia Pohjoismaiden kansalaisia.

että se tulkitsee ja soveltaa vuoden 1994 Pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen 7 artiklaa samoin kuin muut Pohjoismaat yhtäläisten oikeuksien takaamiseksi Pohjoismaiden kaikille kansalaisille.

että Tanskan hallitus esittää Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2010 istunnossa suullisen selonteon Tanskan käytännöstä lähettää kotiin Pohjoismaiden kansalaisia.

Suositus 9/2010 Pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen 7 artiklan tulkinta (A 1515/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Islannin, Norjan, Ruotsin ja Suomen hallituksille,

että ne ottavat yhteyttä Tanskan hallitukseen ilmoittaakseen, että Tanskan käytäntö lähettää kotiin sosiaalipalveluita tai toimeentulotukea tarvitsevia Pohjoismaiden kansalaisia on huolestuttava ja että se poikkeaa selvästi muiden sopimuksen ratifioineiden maiden tulkinnasta.

että ne kehottavat Tanskaa tulkitsemaan vuoden 1994 pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen 7 artiklaa samoin kuin Islanti, Norja, Ruotsi ja Suomi, siten että Pohjoismaiden kansalaisilla on yhtäläiset oikeudet.

Suositus 10/2010 Palvelumaksujen poistaminen rajat ylittävien pankki-siirtojen yhteydessä (A 1486/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne laativat kansallisen lainsäädännön, jolla estetään pankkeja ja rahalaitoksia perimästä palvelumaksuja Pohjoismaiden välillä tehtävistä yksityisistä pankki-siirroista.

Suositus 11/2010 Suuntaviivat Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjän-toiminnoille 2011–2012 (B 265/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se toteuttaa Valko-Venäjän toimintoja koskevat suuntaviivat 2011–2012 ottaen huomioon tässä mietinnössä (B 265/presidiet) sekä pohjoismaisen tiedotustoimiston perustamista Minskiin koskevasta suosituksesta 15/2009 annetussa ilmoituksessa esitetyt huomiot.

Suositus 12/2010 Pohjoismainen Arte-kanava (A 1519/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne yhteistyössä Pohjoismaiden yleisradioyhtiöiden kanssa perustavat uuden riippumattoman televisiokanavan joko omalla lähetystaajuudellaan tai yhteistyössä vakiintuneiden yleisradiokanavien kanssa ja toteuttavat työn ArteNorden-selvityksen muiden suositusten mukaisesti.

Suositus 13/2010 Yhteiskuntaturvallisuuteen liittyvän pohjoismaisen yhteistyön vahvistaminen (A 1503/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne vauhdittavat yhteiskuntaturvallisuuteen liittyvän pohjoismaisen yhteistyön vahvistamista Stoltenbergin raportin ehdotusten mukaisesti ottaen huomioon uuden viisaiden raportin ehdotukset NB8-yhteistyöstä.

Suositus 14/2010 Pohjoismaiden tasa-arvopoliittinen yhteistyö (B 268/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen Pohjoismaiden tasa-arvopoliittisesta yhteistyöstä 2011–2014 sekä sisällyttää siihen kansalais- ja kuluttajavalio-kunnan huomautuksen, jonka mukaan nollatoleranssi sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa kohtaan tulee laajentaa koskemaan myös muita väkivallan muotoja, kuten tiettyihin alttiina oleviin ryhmiin kohdistuvia viharikoksia.

Suositus 15/2010 Tasa-arvoyhteistyön sisällön laajentaminen (A 1494/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se laatii pohjoismaiselle yhteistyölle monimuotoisuuspolitiikan, johon sisältyy oikeus tasa-arvoon ja yhdenvertaiseen kohteluun riippumatta sukupuolesta, etnisestä alkuperästä, uskonnosta, vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai seksuaalisesta suuntautuneisuudesta.

Suositus 16/2010 Yhteispohjoismainen juomapakkausten kierrätys- ja panttiratkaisu (A 1516/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne velvoittavat kansallisia panttijärjestelmiä ja hallintoelimiä löytämään yhteistyössä alan edustajien kanssa kolmen vuoden kuluessa pohjoismaisen ratkaisun siten, että pantin saa muistakin Pohjoismaista ja että panttiautomaatit sopeutetaan tähän tarkoitukseen.

että ne määräävät pantin pohjoismaisten tuottajien juomapakkauksiin, jotka menevät verottomaan myyntiin lautoille ja naapurimaihin, kuten Saksaan ja Viroon.

että ne pitkällä aikavälillä pyrkivät edistämään yhteistyössä alan edustajien kanssa laajaa eurooppalaista ratkaisua, joka osaltaan tehostaisi koko alueen juomapakkausten uusiokäyttöä ja kierrätystä.

Suositus 17/2010 Pohjoismaisten panttijärjestelmien yhteensovittaminen (A 1516/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se osallistuu pohjoismaisten panttijärjestelmien yhteensovittamiseen niin,
että Pohjoismaiden kaikkiin panttiautomaatteihin voi palauttaa kaikkien Pohjoismaiden pulloja ja tölkkejä.

Suositus 18/2010 Pohjoismainen maa- ja metsätalouspolitiikka (A 1483/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se perustaa tietokannan ilmastonmuutoksen mahdollisista vaikutuksista Pohjoismaiden maa- ja metsätalouteen sekä tarvittavista sopeutustoimista ja Pohjoismaiden maatalouden mahdollisuuksista toimia alueellisena ja maailmanlaajuisena elintarvikkeiden toimittajana.

että se järjestää vuonna 2011 konferenssin tavoitteena valaista maatalouden Pohjoismaissa, Euroopassa ja maailmanlaajuisesti kohtaamia haasteita ja edistää ajatusten vaihtoa niiden hyvistä ratkaistutavoista.

että se panee toimeen pohjoismaisen asiantuntijaselvityksen nykyisten maataloustukijärjestelmien kehittämisestä kestäväen maataloustuotannon ja vihreän kasvun edistämiseksi.

Suositus 19/2010 Pohjoismaisen ilmastotyön aloitteet (A 1512/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se perustaa asiantuntijapaneelin arvioimaan vaihtoehtoisia kansainvälisen yhteistyön malleja tavoitteena laaja ja tehokas panostus maailman kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen.

että se järjestää konferenssin tavoitteena esitellä poliittisia välineitä, jotka ovat osoittautuneet tehokkaimmiksi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä Pohjoismaissa.

että se laatii säännöllisesti katsauksen ilmastotutkimuksen edistymisestä ajantasaisen kuvan saamiseksi ihmisen aiheuttaman ilmastomuutoksen seurauksista.

Suositus 20/2010 Kööpenhaminan sitoumuksen (Copenhagen Accord) seuranta (A 1513/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne osallistuvat aktiivisesti Kööpenhaminan sitoumuksen (*Copenhagen Accord*) tavoitteeseen *Copenhagen Green Climate Fund* -rahaston ja REDDmekanismiin perustamiseksi ja rahoittamiseksi.

että ne vahvistavat Pohjoismaiden yhteistä panostusta *Nordic Climate Facility* -rahoitusohjelman puitteissa.

Suositus 21/2010 Uusiutuvan energian tuotanto Pohjoismaissa (A 1518/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se esittää Pohjoismaiden neuvoston 63. istunnossa selvityksen, jonka lähtökohtana on perusteellinen analyysi tukijärjestelmien yhtenäistämisen seurauksista uusiutuvan energian tuotannossa Norjassa, Ruotsissa, Suomessa ja Tanskassa.

Suositus 22/2010 Yhteispohjoismainen strategia supikoiran leviämisen estämiseksi (A 1499/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne laativat pikimmiten yhteispohjoismaisia strategioita tavoitteena supikoiran leviämisen estäminen.

Suositus 23/2010 Koulutus- ja tutkimusalan strategia 2011–2013 (B 267/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen MR-U:n koulutus- ja tutkimusalan strategiaksi 2011–2013 – Osaaminen vihreän kasvun ja hyvinvoinnin aloilla ottaen huomioon ehdotusta koskevassa mietinnössä esitetyt näkemykset.

**Suositus 24/2010 *Luovuus, innovaatio ja yrittäjyys koulutuksissa*
(A 1498/kultur)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se vahvistaa yrittäjyyden osuutta opettajankoulutusten aineopetuksessa ja opetussuunnitelmissa.

että se lisää yrittäjyyden opetustarjontaa koulunjohtajille, kouluttajille ja opettajille suunnatuissa koulutuksissa ja täydennyskoulutuksissa esimerkiksi käynnistämällä yrittäjyyden ja innovoinnin pohjoismaisen maisteriohjelman.

että se lisää kokemusten, hyvien käytäntöjen ja tiedon jakamista Pohjoismaissa koulujen, opettajankoulutusten ja paikallisen elinkeinoelämän välillä monialaisen yhteistyön kautta – toimijoiden ja verkostojen tukemiseksi.

että se kehittää ja levittää kumppanuus- ja yhteistyömalleja paikallisen elinkeinoelämän, koulutuslaitosten ja työmarkkinoiden välillä.

että se toteuttaa pohjoismaisia pilottihankkeita, joissa maiden oppilaitokset ja elinkeinoelämä keräävät hyviä käytäntöjä, menetelmiä ja kokemuksia.

Suositus 25/2010 *Nuorten työelämä ja osaaminen* (A 1497/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se laatii nuorille muuta kuin muodollista koulutusta koskevan pohjoismaisen strategian (aiemmin hankitun osaamisen arviointi), joka voi täydentää muodollista koulutusta ja helpottaa pääsyä vakiintuneisiin koulutuksiin tavoitteena tukea ja osaltaan edistää elinikäistä oppimista Pohjoismaissa.

että se laatii luettelon hyvistä käytännöistä.

että se kokoaa toimijaverkoston ja foorumin tiedon jakamiseen.

että se järjestää koulutusalan toimijoille, työmarkkinaosapuolille, kunnille ja muille tahoille tarkoitettuja seminaareja.

että se edistää ja selvittää alan tutkimusta.

Suositus 26/2010 *Hyvän elämänlaadun luominen Pohjoismaiden ikääntyneille* (A 1509/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se vahvistaa pohjoismaisten laitosten tutkimusta: perustutkimusta, soveltaa tutkimusta sekä huippututkimusta tietopohjaisen lähestymistavan varmistamiseksi ikääntymispolitiikan kaikkien osa-alueiden päätöksissä.

että se kehittää pohjoismaista hyvinvointiteknologiaa tavoitteena edistää tutkimuksen, yrittäjyyden, julkisten toimijoiden ja kolmannen sektorin välistä vahvaa synergiaa sosiaali- ja terveysalalla.

että se perustaa Pohjoismaihin etsivän kunnallisen palvelun Tanskan mallin mukaisesti arvioimaan 75 vuotta täyttäneiden palvelutarpeita ja tiedottamaan kunnan palveluista.

että se arvioi mahdollisuuksia perustaa ”turvapuhelin”-palvelu Pohjoismaiden ja itsehallintoalueiden ikääntyneille.

että se arvioi mahdollisuuksia perustaa pohjoismaisen laatusertifikaatti julkisille ja yksityisille toimijoille, jotka tarjoavat vanhustenhuollon palveluja.

että se panostaa sähköisten terveydenhuolto- ja palvelujen kehittämiseen.

että se tarkastelee mahdollisuuksia ottaa käyttöön sähköiset potilaskertomukset Pohjoismaissa Ruotsin VAS-mallin (vårdadministrativt system) mukaisesti tavoitteena parantaa potilasturvallisuutta ja potilasta koskevaa tiedonkulkua sosiaali- ja terveydenhuollon ammattiryhmien välillä.

että se laatii ikääntyneille yksilöllisen suunnitelman (hoitosuunnitelma) ihmisarvoisen elämän, elämänlaadun ja toimivan arjen säilyttämiseksi.

että se perustaa ikääntyneiden tarpeisiin pohjautuvia yksilöllisiä asumispalveluja pohjoismaisten tietopohjaisten kokemusten mukaisesti.

että se perustaa julkisia, yksityisiä tai vapaaehtoistoimintaan perustuvia koulutuspalveluja omaisille, joiden elämäntilanne on muuttunut huomattavasti lähiomaisen vakavan sairauden seurauksena.

että se tarkastelee mahdollisuuksia säätää lailla kuntien velvollisuudesta tukea hoitovastuussa olevia omaisia.

että se laatii pohjoismaisen tietopohjaisen psykiatriasuunnitelman Pohjoismaiden ikääntyneitä varten.

että se laatii pohjoismaisen tietopohjaisen toimenpidesuunnitelman Pohjoismaiden dementiapotilaita varten.

että se vahvistaa saattokotien ja muiden palliatiivisten hyvän hoidon palvelujen perustamista sekä julkisella että yksityisellä sektorilla.

että se järjestää pohjoismaisen etiikkaseminaarin aiheesta ”Mikä on ihmisen arvo – pitäisikö elintärkeälle hoidolle voida asettaa taloudellinen yläraja? Kuka määrittää rajan ja milloin?”, johon kutsutaan Pohjoismaiden hallitusten edustajia, viranomaisia, terveydenhuoltohenkilöstöä, taloustieteilijöitä, tutkijoita, asiantuntijoita, poliitikkoja, yksityisiä tahoja, lääketieteellisuuden edustajia, etujärjestöjä, vakavan diagnoosin saaneita henkilöitä, omaisia, kolmannen sektorin edustajia ja muita ajankohtaisia toimijoita.

Suositus 27/2010 Harvinaisia sairauksia koskeva yhteispohjoismainen toimintasuunnitelma (A 1514/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että laaditaan EU-suositusten mukaisesti harvinaisia sairauksia koskeva yhteispohjoismainen toimintasuunnitelma, jonka ehdotuksiin sisältyvät muun muassa rahoitus, harvinaisten sairauksien hoidon yhteiset suuntaviivat, kansallisten ja pohjoismaisten ammattiryhmien luominen, yhteiset rekisterit, seurantajärjestelmät sekä tukevat hoidot.

Suositus 28/2010 Yhteispohjoismainen sähköinen rekisteri laillistetuista terveydenhuollon ammattihenkilöistä (A 1506/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se perustaa pohjoismaisen sähköisen rekisterin lääkäreistä, hammaslääkäreistä, sairaanhoitajista ja muista Pohjoismaissa ja itsehallintoalueilla laillistetuista terveydenhuollon ammattihenkilöistä.

Suositus 29/2010 Pohjoismaisen kansanterveystieteen korkeakoulun yhteyteen perustettava Pohjoismainen kansanterveyden innovatiokeskus ja Huippututkimusaloite II (A 1505/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se selvittää edellytyksiä perustaa Pohjoismainen kansanterveyden innovatiokeskus Göteborgiin Pohjoismaisen kansanterveystieteen korkeakoulun yhteyteen.

että se arvioi mahdollisuuksia laatia ”Huippututkimusaloite II – pohjoismainen terveys-, hyvinvointi- ja sosiaalialan suurpanostus” ilmasto-, energia- ja ympäristöalan huippututkimusaloitteessa käytetyn mallin mukaisesti.

Suositus 30/2010 Pohjoismainen aloite rahansiirtoveron käyttöönottamiseksi (A 1502/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että Pohjoismaat tekevät yhteistyötä kansainvälisiin rahansiirtoihin kohdistuvan yleisen maksun käyttöönottamiseksi Euroopan ja koko maailman tasolla.

Suositus 31/2010 Yhteinen valmistautuminen tuleviin talouskriiseihin (A 1502/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, että Pohjoismaiden valtiovarainministerit pyrkivät yhdessä valmistautumaan tuleviin talouskriiseihin.

Suositus 32/2010 Konferenssi terveellisen ruoan tuotannosta (A 1517/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se järjestää Uusi pohjoismainen ruoka -ohjelman osana konferenssin, joka koskee terveellisen ruoan tuotantoa laajalle väestölle Pohjoismaissa.

Päätökset olla ryhtymättä toimenpiteisiin

- 1 Jäsen ehdotus globaalin ulottuvuuden sisällyttämisestä Keskipohjolaa koskeviin visioihin, A 1404/näring
- 2 Jäsen ehdotus ihmisten ja eläinten suojaamisesta petoeläinten kuten susien kantamilta kulkutaudeilta, A 1477/miljö
- 3 Jäsen ehdotus avoimista arkistoista, A 1491/presidiet
- 4 Jäsen ehdotus karhujen ja susien ja niiden siirtojen aiheuttamista ongelmista ihmisille ja kotieläimille Pohjoismaissa, A 1492/miljö

Asiat kronologisessa numerjärjestyksessä

A 1466/miljö	Jäsenehdotus vaarallisista kemikaaleista	Esitys 1/2010 Esitys 2/2010
A 1476/miljö	Jäsenehdotus panostamisesta lasten ja nuorten ulkoilutoimintaan	Esitys 3/2010
A 1483/miljö	Jäsenehdotus pohjoismaisesta maa- ja metsätalouspolitiikasta	Suositus 18/2010
A 1486/medborgar	Jäsenehdotus palvelumaksujen poistamisesta rajat ylittävien pankkisiirtojen yhteydessä	Suositus 10/2010
A 1487/kultur	Jäsenehdotus pohjoismaisen kulttuurifestiivaalin perustamisesta	Esitys 5/2010
A 1494/medborgar	Valiokuntaehdotus tasa-arvoyhteistyön sisällön laajentamisesta	Suositus 15/2010
A 1495/näring	Valiokuntaehdotus Pohjoismaisen tutkimus- ja innovaatioalueen (NORIA) kehittämistä	Esitys 4/2010
A 1497/kultur	Valiokuntaehdotus nuorten työelämästä ja osaamisesta	Suositus 25/2010
A 1498/kultur	Valiokuntaehdotus luovuudesta, innovaatiosta ja yrittäjyydestä koulutuksissa	Suositus 24/2010
A 1499/miljö	Jäsenehdotus yhteispohjoismaisesta strategiasta supikoiran leviämisen estämiseksi	Suositus 22/2010
A 1502/näring	Jäsenehdotus pohjoismaisesta aloitteesta rahansiirtoveron käyttöönottamiseksi	Suositus 30/2010 Suositus 31/2010
A 1503/presidiet	Jäsenehdotus yhteiskuntaturvallisuuteen liittyvän pohjoismaisen yhteistyön vahvistamisesta	Suositus 13/2010
A 1505/välfärd	Valiokuntaehdotus <i>Pohjoismaisen kansanterveystieteen korkeakoulun</i> (NHV) yhteyteen perustettavasta Pohjoismaisesta kansanterveyden innovaatiokeskuksesta ja aloitteesta ”Huippututkimusaloite II – pohjoismainen terveys-, hyvinvointi- ja sosiaalialan suurpanostus”	Suositus 29/2010
A 1506/välfärd	Valiokuntaehdotus yhteispohjoismaisen sähköisen rekisterin perustamisesta lääkäreistä, hammaslääkäreistä, sairaanhoitajista ja muista laillistetuista terveydenhuollon ammattihenkilöistä Pohjoismaissa ja itsehallintoalueilla	Suositus 28/2010
A 1507/medborgar	Valiokuntaehdotus Pohjoismaiden yhteisestä näkökannasta EU:n kuluttajapolitiikkaan	Esitys 6/2010
A 1509/välfärd	Valiokuntaehdotus hyvän elämänlaadun luomisesta Pohjoismaiden ikääntyneille	Suositus 26/2010
A 1512/miljö	Valiokuntaehdotus pohjoismaisen ilmastotyön uusista aloitteista	Suositus 19/2010

A 1513/miljö	Valiokuntaehdotus Kööpenhaminan sitoumuksen (Copenhagen Accord) seurannasta	Suositus 20/2010
A 1514/välfärd	Valiokuntaehdotus harvinaisia sairauksia koskevan yhteispohjoismaisen toimintasuunnitelman laatimisesta EUsuositusten mukaisesti	Suositus 27/2010
A 1515/medborgar	Valiokuntaehdotus koskien Pohjoismaiden kansalaisten karkottamista	Suositus 8/2010 Suositus 9/2010
A 1516/medborgar	Valiokuntaehdotus pohjoismaisesta pantti- ja palautusjärjestelmästä	Suositus 16/2010 Suositus 17/2010
A 1517/näring	Valiokuntaehdotus terveellisen ruoan tuotantoa Pohjoismaissa koskevasta aloitteesta	Suositus 32/2010
A 1518/näring	Valiokuntaehdotus uusiutuvan energian tuotannosta Pohjoismaissa	Suositus 21/2010
A 1519/kultur	Valiokuntaehdotus yhteispohjoismaisesta kulttuurikanavasta (Arte Norden)	Suositus 12/2010
B 265/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus suunta- viivoiksi Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjän-toiminnoille 2011–2012	Suositus 11/2010
B 266/presidiet	Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti 2011	Suositus 7/2010
B 267/kultur	Koulutus- ja tutkimusalan strategia 2011–2013 – Osaaminen vihreän kasvun ja hyvinvoinnin aloilla	Suositus 23/2010
B 268/medborgar	Pohjoismaiden tasa-arvopoliittinen yhteistyö 2011–2014	Suositus 15/2010

Istunnon ohjelma

Pohjoismaiden neuvoston 62. istunto Reykjavikissa Islannissa 2.–4. marraskuuta 2010

Maanantai 1. marraskuuta

Klo

09.00–17.00	Puolueryhmien hallitusten ja puolueryhmien kokoukset
17.00–19.00	Oheistapahtuma pohjoismaisesta unionista, mukana muun muassa Gunnar Wetterberg
19.00–20.00	Vaalikomitea, tarkastuskomitea, budjettiryhmä jne.
20.00–21.00	Puheenjohtajiston kokous Länsi-Pohjolan neuvoston kanssa

Tiistai 2. marraskuuta

Klo

08.00–10.00	Puolueryhmien kokoukset
10.00–12.00	Puheenjohtajiston ja valiokuntien kokoukset
10.00–12.00	<u>Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta</u>
10.00–12.00	<u>Hyvinvointivaliokunta</u>
10.00–12.00	<u>Kansalais- ja kuluttajavaliokunta</u>
10.00–12.00	<u>Elinkeinovaliokunta</u>
10.00–12.00	<u>Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta</u>
10.00–11.00	<u>Puheenjohtajisto</u>
11.10–11.55	Puheenjohtajiston kokous Pohjoismaiden pääministerien kanssa
12.00–14.30	<i>Lounastauko, jonka aikana on mahdollisuus kokousten pitämiseen</i>
12.30–14.00	<i>Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan kokous Pohjoismaiden ympäristöministerien kanssa</i>
12.15–14.00	<i>Islannin presidentin lounas kutsuvieraille</i>
14.30	Istunnon avajaiset
14.45–17.00	Täysistunto – Pohjoismaiden huippukokous
17.00–17.30	Täysistunto – Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2011 ohjelma
	Suomen pääministeri esittelee Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2011 Suomen-puheenjohtajuuskauden ohjelman
17.30–18.30	Puheenjohtajiston kokous Pohjoismaiden yhteistyöministerien kanssa
19.00–20.00	Suurlähetystöjen vastaanotot
20.00–	Puolueryhmien illalliset
	Sihteeristön illallinen

Keskiviikko 3. marraskuuta

Klo

08.00–09.00	Kansallisten valtuuskuntien kokoukset
09.00–10.30	Täysistunto – Yleiskeskustelu Yhteistyöministerien selonteko Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2011 budjetti
10.30–12.30	Täysistunto – Asiakeskustelu
12.30–14.00	Tauko, jonka aikana mahdollisuus kokousten pitämiseen Pohjoismaiden neuvoston lounas kansainvälisten vieraiden ja palkinnonsaajien kanssa Puheenjohtajiston kokous Pohjoismaiden ulkoministerien kanssa Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan kokous Pohjoismaiden kulttuuriministerien kanssa
14.00–17.00	Täysistunto – Asiakeskustelu Ulkoministerien selonteko Puolustusministerien selonteko
18.30–20.00	Pohjoismaiden neuvoston palkintojen jako Oopperassa
20.00–	Islannin hallituksen vastaanotto Islannin taidemuseossa

Torstai 4. marraskuuta

Klo

08.00–09.00	Puheenjohtajiston kokous Venäjän liittoneuvoston ja Luoteis-Venäjän parlamentaarisen yleiskokouksen (PANWAR) kanssa
09.00–10.00	Täysistunto – Kyselytunti Yhteistyöministerien kyselytunti
10.00–14.00	Täysistunto – Asiakeskustelu
14.00	Istunnon päättäminen
14.00–	Julkisen yleisradiotoiminnan rahoitus: Yleisradiokanavia käsittelevä oheistapahtuma Pohjolan talossa 4.–5. marraskuuta

Istunnon päiväjärjestys

Luonnos – Pohjoismaiden neuvoston 62. istunto Reykjavikissa

Tiistai 2. marraskuuta 2010

Klo 14.30–14.45

1. Istunnon avaaminen
2. Läsnäololistan hyväksyminen
3. Päiväjärjestyksen hyväksyminen
4. Istunnon kulkua koskevat säännöt ja tietoa äänestyskäytännöstä
Vuoden 2010 istunnon kulkua koskevat säännöt (Asiakirja 2)

Klo 14.45–17.00

5. Pohjoismainen huippukokous
Teemakeskustelu Pohjoismaiden pääministerien kanssa: Vibreä kasvu – ulospääsy kriisistä

Klo 17.00–17.30

6. Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2011 ohjelma
Suomen pääministeri esittelee Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2011 Suomen-puheenjohtajakauden ohjelman (Asiakirja 3)

Keskiviikko 3. marraskuuta 2010

Klo 9.00–10.30

7. Yleiskeskustelu
Yhteistyöministerien selonteko (Asiakirja 6)
Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2011 budjetiksi, B 266/presidiet; C 2
Tanskan hallituksen selonteko sosiaalisin perustein tehtävistä kotimaahan palauttamisista (Asiakirja 17)
Valiokuntaehdotus koskien Pohjoismaiden kansalaisten karkottamista, A 1515/medborgar

Klo 10.30–11.30

8. Globalisaatio ja rajaesteet
Selonteko globalisaatioaloitteen tilanteesta (Asiakirja 7)
Rajaesteselonteko (Asiakirja 8)
Valiokuntaehdotus palvelumaksujen poistamisesta rajat ylittävien pankkisiirtojen yhteydessä, A 1486/medborgar

Klo 11.30–12.30

9. Pohjoismaat ja lähialueet
Ministerineuvoston ehdotus suuntaviivoiksi Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjän-toiminnoille, B 265/presidiet
Selonteko arktisesta yhteistyöstä (Asiakirja 10)
Selonteko pohjoisen ulottuvuuden kulttuurikumppanuuden tilanteesta (Asiakirja 14)
Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan selonteko mahdollisuuksista perustaa yhteispohjoismainen kulttuurikanava yhteistyössä saksalais-ranskalaisen ARTEn kanssa (Asiakirja 13)
Valiokuntaehdotus yhteispohjoismaisesta kulttuurikanavasta (Arte Norden), A 1519/kultur

Klo 12.30–14.00 Lounastauko

Klo 14.00–16.00

10. Keskustelu Pohjoismaiden ulko- ja puolustuspoliittisen yhteistyön syventämisestä
Ulkoministerien selonteko (Asiakirja 4)
Puolustusministerien selonteko (Asiakirja 5)
Entisen puolustusministerin Søren Gaden selonteko NB8-yhteistyötä käsittelevästä viisaiden raportista (Asiakirja 16)
Jäsenehdotus yhteiskuntaturvallisuuteen liittyvän pohjoismaisen yhteistyön vahvistamisesta, A 1503/presidiet

Klo 16.00–17.00

11. Tasa-arvo Pohjoismaissa
Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden tasa-arvopoliittisesta yhteistyöstä 2011–2014, B 268/medborgar
Tasa-arvoselonteko (Asiakirja 15)
Valiokuntaehdotus tasa-arvoyhteistyön sisällön laajentamisesta, A 1494/medborgar
Selonteko Pohjoismaiden neuvostolle vuonna 2010: PMN:n panostus ihmiskaupan torjumiseksi (Asiakirja 9)

Torstai 4. marraskuuta 2010

Klo 9.00–10.00

12. Yhteistyöministerien kyselytunti

Klo 10.00–12.30

13. Ympäristö ja luonnonvarat Pohjoismaissa
Selonteko: Joutsen-ympäristömerkin tilanne (Asiakirja 11)
Valiokuntaehdotus pohjoismaisesta panttijärjestelmästä, A 1516/medborgar
Jäsenehdotus pohjoismaisesta maa- ja metsätalouspolitiikasta, A 1483/miljö
Valiokuntaehdotus pohjoismaisen ilmastotyön uusista aloitteista, A 1512/miljö

Valiokuntaehdotus Kööpenhaminan sitoumuksen (Copenhagen Accord) seurannasta, A 1513/miljö

Valiokuntaehdotus uusiutuvan energian tuotannosta Pohjoismaissa, A 1518/näring

Jäsenehdotus yhteispohjoismaisesta strategiasta supikoiran leviämisen estämiseksi, A 1499/miljö

14. Tutkimus, koulutus ja elinkeinopolitiikka Pohjoismaissa
Ministerineuvoston ehdotus koulutus- ja tutkimusalan strategiaksi 2011–2013 – Osaamisella vibreää kasvua ja hyvinvointia, B 267/kultur
Selonteko innovaatio- ja elinkeinopolitiikan pohjoismaisesta yhteistyöohjelmasta 2011–2013 (Asiakirja 12)
Selonteko pohjoismaisen tutkimusyhteistyön kehityksestä (Asiakirja 18)
Valiokuntaehdotus luovuudesta, innovaatiosta ja yrittäjyydestä koulutuksissa, A 1498/kultur
Valiokuntaehdotus nuorten työelämästä ja osaamisesta, A 1497/kultur
15. Sosiaalipolitiikka, terveys ja tasa-arvo
Valiokuntaehdotus hyvän elämänlaadun luomisesta Pohjoismaiden ikääntyneille, A 1509/välfärd
Valiokuntaehdotus harvinaisia sairauksia koskevan yhteispohjoismaisen toimintasuunnitelman laatimisesta EU-suositusten mukaisesti, A 1514/välfärd
Valiokuntaehdotus yhteispohjoismaisen sähköisen rekisterin perustamisesta lääkäreistä, hammaslääkäreistä, sairaanhoitajista ja muista laillistetuista terveydenhuollon ammattihenkilöistä Pohjoismaissa ja itsehallintoalueilla, A 1506/välfärd
Valiokuntaehdotus Pohjoismaisen kansanterveystieteen korkeakoulun (NHV) yhteyteen perustettavasta Pohjoismaisesta kansanterveyden innovaatiokeskuksesta ja aloitteesta ”Huippututkimusaloite II – pohjoismainen terveys-, hyvinvointi- ja sosiaalialan suurpanostus”, A 1505/välfärd
Jäsenehdotus pohjoismaisesta aloitteesta rahansiirtoveron käyttöönottamiseksi, A 1502/näring
Valiokuntaehdotus terveellisen ruoan tuotantoa Pohjoismaissa koskevasta aloitteesta, A 1517/näring

Klo 12.30–14.00

16. Pohjoismaista yhteistyötä koskevat selonteot
Pohjoismaiden neuvoston vuosikertomus 2009 (Asiakirja 1)
Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminta – vuoden 2009 tilinpäätös (C 1)
Tarkastuskomitean selonteko vuoden 2010 toiminnasta
Tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaiden ministerineuvoston tilikauden 2009 toiminnasta (C 3/kk)
Tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle Pohjoismaiden neuvoston tilikauden 2009 toiminnasta (C 4/kk)

Tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaisen kulttuurirahaston tilikauden 2009 toiminnasta (C 5/kk)

17. Suositusten, esitysten ja sisäisten päätösten poistaminen ja voimassa pitäminen
Suosituksien, esitysten ja sisäisten päätösten poistaminen ja voimassa pitäminen
18. Vaalit
Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajiston vaali
Pohjoismaiden neuvoston presidentin vaali
Pohjoismaiden neuvoston varapresidentin vaali
Pohjoismaiden neuvoston valiokuntien ja tarkastuskomitean jäsenten vaali
Pohjoismaiden neuvoston valiokuntien ja tarkastuskomitean puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien vaali
Pohjoismaiden neuvoston vaalikomitean vaali
Pohjoismaisen kulttuurirahaston hallituksen jäsenten vaali
19. Pohjoismaiden neuvoston vastavalitun presidentin puhe
20. Seuraavan istunnon ajan ja paikan vahvistaminen
21. Istunnon päättäminen